

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

na lata 2016 – 2022 dla

Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”



Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem, a listopadem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Pani Prezes, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankietę.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- Na terenie Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” w roku 2021 zamieszkiwało 1% mniej osób niż w roku 2015. Najwięcej mieszkańców ubyło w gminach Mikstat 171 (3%) i Ostrzeszów 150 (1%). W niektórych gminach liczba osób w tych latach się zwiększyła, jak np. w gminie Doruchów o 80 osób.
- Od roku 2015 nieznacznie spadła liczba osób w wieku produkcyjnym, zarówno w całym województwie, jak też w poszczególnych gminach należących do LGD. Spadek ten wynosi średnio o ok.5% w stosunku do roku 2015.
- W latach 2015 - 2021 na terenie Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” wzrosła liczba osób w wieku senioralnym, średnio o ok. 18%. Jest to wynik niższy jak w całym województwie o 3%. Najbardziej liczba osób powyżej 65 roku życia wzrosła w gminie Kobyła Góra (24%)
- Od roku 2015 spadła liczba osób objętych środowiskową pomocą społeczną, zarówno w całym województwie (39%) jak i gminach, średnio o 44%. Największy spadek zanotowano w gminie Mikstat (50%).
- Na obszarze wchodzącym w skład Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” od roku 2015 sukcesywnie rozwijany był kapitał ludzki w postaci organizacji pozarządowych takich jak fundacje, stowarzyszenia. Poza gminą Mikstat, w każdej z pozostałych odnotowano wzrost liczby organizacji pozarządowych.
- Od roku 2015 na terenach gmin wchodzących w skład LGD, podobnie jak w województwie wielkopolskim, spadła liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne - średnio o 55%. Największy spadek liczby osób bez pracy zanotowały gminy Czajków i Kraszewice (o 65%).
- Mieszkańcy gmin „Ostrzeszowskiej Lokalnej Grupy Działania” są podzieleni w sprawie, czy gmina, w której mieszkają jest dobrym miejscem do życia. Nie ma wyrobionego zdania na ten temat 37% badanych, co trzecia osoba raczej się z tym zgadza, a co dziesiąty mieszkaniec zdecydowanie to potwierdza. Jednocześnie 16% badanych jest odmiennego zdania.
- Najwięcej pozytywnych ocen otrzymały działania w takich obszarach jak infrastruktura drogowa, infrastruktura sportowa i rekreacyjna oraz atrakcyjność turystyczna gmin. Najmniej pozytywnych not otrzymały działania na rzecz bezrobotnych i osób do 34 roku życia. Te ostatnie, wraz z zaangażowaniem mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów, dostały najwięcej negatywnych głosów.
- Ponad 40% mieszkańców gmin jest zadowolona z warunków życia w swojej gminie. Prawie co piąty badany jest odmiennego zdania.
- Ankietowani przyznali, że w większości korzystali lub korzystają z infrastruktury finansowanej ze środków unijnych (57%).
- Większość badanych (59%) potwierdziła, że projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców, a 7% z

ankietowanych uważa, że takiego zainteresowania wśród lokalnej społeczności nie ma.

- Badani najchętniej dofinansowałyby infrastrukturę drogową, zwiększenie miejsc pracy poza rolnictwem oraz infrastrukturę sportową i rekreacyjną. Najmniej osób przeznaczyłoby środki na działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem i działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby po 50 roku życia.
- W zdecydowanej większości badani bardzo dobrze oceniają funkcjonowanie Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”. Tak odpowiedziało 76% respondentów.
- Osoby, które wzięły udział w badaniu bardzo dobrze oceniają funkcjonowanie biura LGD. Najwięcej pozytywnych ocen otrzymała możliwość uzyskania odpowiedzi na wiele pytań drogą telefoniczną.
- Także nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców. O tym, że idealnie się w te potrzeby wpisywały przyznało 38% ankietowanych

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	6
3.4.	Pytania badawcze	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	14
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju	19
5.3.	Funkcjonowanie LGD	27
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	37
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	42
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	46
8.	Spis tabel i wykresów	48
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	50
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:	50
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:	50
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD	51
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD	57
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego	66

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biur: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągania celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one

zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**. Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (deskresearch)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie

niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (ComputerAssisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia

umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankietę można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obciążonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 38 osób.

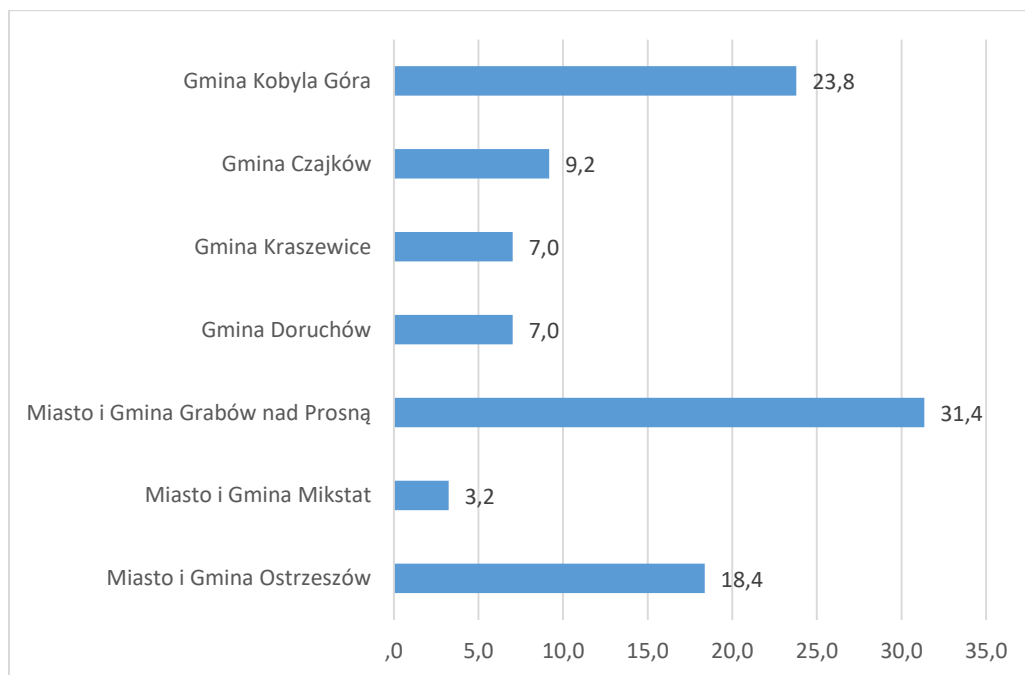
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 299 ankiet.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin



Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z Dyrektorem Biura

- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwi późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustro umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

W roku 2021 na terenie Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” zamieszkiwało o 1%, to jest 308 osób mniej niż w roku 2015. Najwięcej osób ubyto w gminach Mikstat 171 (3%) i Ostrzeszów 150 (1%). W niektórych gminach liczba osób w tych latach się zwiększyła, jak np. w gminie Doruchów (o 80 osób).

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	3475323	3481625	3489210	3493969	3498733	3496450	3489074
Ostrzeszów	23910	23911	23974	23917	24004	23845	23760
Grabów nad Prosną	7813	7827	7795	7789	7817	7777	7739
Mikstat	6116	6080	6081	6066	6046	5990	5945
Kobyła Góra	6160	6151	6178	6141	6139	6135	6133
Doruchów	5306	5318	5335	5377	5383	5373	5386
Kraszewice	3625	3605	3612	3609	3621	3640	3640
Czajków	2479	2499	2504	2504	2490	2505	2498
Suma	55409	55391	55479	55403	55500	55265	55101

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na demograficzny obraz obszaru składa się nie tylko liczba ludności wynikająca z ich narodzin i zgonów, ale także z migracji tejże ludności w obrębie regionu (migracja wewnętrzna), jak również wyjazdów z i do kraju, tzn. migracji zewnętrznej. Tutaj gminy charakteryzują się ujemnym saldem o 15%, co oznacza, że więcej osób z nich wyjechało od roku 2016 do 2021 niż do nich przybyło. Największe ujemne saldo notują gminy Mikstat (23 osoby), Doruchów (13 osób). Wyjątek stanowią gminy Ostrzeszów, Kobyła Góra i Kraszewice, w których saldo jest dodatnie.

Tabela 2. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	0	1059	1143	1282	1460	1757	2000
Ostrzeszów	0	-19	-26	15	-29	-60	-13
Grabów nad Prosną	0	33	16	35	5	-11	28
Mikstat	0	-14	-35	-31	-28	-36	-37
Kobyła Góra	0	-9	36	-7	15	22	13
Doruchów	0	9	13	6	-19	-17	-4
Kraszewice	0	-11	-10	-20	6	11	6
Czajków	0	4	-6	-6	-15	-8	-6

Średnia dla gmin LGD	0	-1	-	-	-	-	-
			1,714286	1,142857	9,285714	14,14286	1,857143

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Nieznacznie spadła liczba osób w wieku produkcyjnym od roku 2015. Zarówno w całym województwie, jak też w poszczególnych gminach należących do Ostrzeszowskiej LGD i w roku 2021 była niższa o ok.5% w porównaniu do roku 2015.

Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	62,6	62	61,3	60,7	60,1	59,7	59,3
Ostrzeszów	62,2	61,6	61,1	60,7	60,1	59,7	59,5
Grabów nad Prosną	62,7	62,6	62,3	61,9	61,5	61,2	60,4
Mikstat	63,6	63,3	62,7	61,5	61,1	60,7	60,1
Kobyła Góra	64,3	64,3	63,8	63	62,3	61,8	61,4
Doruchów	63,3	63,1	62,6	62,2	61,6	61,3	61,2
Kraszewice	62,3	62,2	61,7	61,6	61,3	60,7	59,8
Czajków	62,7	62,1	62,7	61,9	61,4	60,8	60,4
Średnia dla gmin LGD	63,0	62,7	62,4	61,8	61,3	60,9	60,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

W latach 2015 - 2021 na terenie Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” wzrosła liczba osób w wieku senioralnym, średnio o ok. 18%. Jest to wynik niższy niż w całym województwie o 3%. Najbardziej liczba osób powyżej 65 roku życia wzrosła w gminie Kobyła Góra (24%), najmniej zaś w gminie Czajków (8%).

Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	14,6	15,2	15,7	16,3	16,8	17,3	17,7
Ostrzeszów	14,7	15,4	16,1	16,7	17,4	17,9	18,2
Grabów nad Prosną	14,6	15,1	15,1	15,4	16	16,3	16,8
Mikstat	14	14,5	14,7	15,6	16,1	16,6	17
Kobyła Góra	12,7	13	13,7	14,2	14,9	15,3	15,8
Doruchów	12,3	12,8	13,6	13,9	14,2	14,4	14,7
Kraszewice	14	14,7	15,3	15,7	15,9	16,2	16,3
Czajków	16,1	16,6	16,5	16,9	17,1	17,3	17,5
Średnia dla gmin LGD	14,0	14,5	15	15,4	15,9	16,3	16,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

W ostatnich latach na terenach gmin należących do LGD nastąpił wzrost wydatków z budżetów gmin na jednego mieszkańca, co może świadczyć o bogaceniu się tych gmin. Największy wzrost od roku 2015 odnotowano w gminie Ostrzeszów, prawie 110% i gminie Grabów nad Prosną (103%).

Tabela 5. Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych)

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	3306,94	3982,02	4375,95	4693,83	5270,84	5799,05	6300,72
Ostrzeszów	2875,82	3547,94	3858,99	4065,67	4702,6	5355,49	6013,32
Grabów nad Prosną	2989,76	3657,65	4168,85	4122,35	4779,5	5555,67	6088,54
Mikstat	3371,11	4087,37	4566,04	4829,24	5601,01	6370,15	6107,40
Kobyła Góra	3419,39	4047,06	4323,45	4928,46	5962,42	7337,41	6359,29
Doruchów	3272,58	4064,32	4437,43	4718,9	5214,27	6169,86	6552,29
Kraszewice	3886,85	4418,45	4872,54	6120,37	7217,83	6944,4	7306,65
Czajków	3650,3	4412,28	4791,04	5371,4	7865,2	7427,94	7406,70
Średnia dla gmin LGD	3352,26	4033,58	4431,19	4879,48	5906,12	6451,56	6547,74

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na terenach wchodzących w skład Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” od roku 2015 spadła liczba osób objętych środowiskową pomocą społeczną, zarówno w całym województwie (39%), jak i gminach, średnio o 44%. Największy spadek zanotowano w gminie Mikstat (50%).

Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	635	573	514	463	430	389	b.d.
Ostrzeszów	639	557	448	401	377	333	b.d.
Grabów nad Prosną	776	729	611	593	519	429	b.d.
Mikstat	779	677	478	417	421	392	b.d.
Kobyła Góra	725	728	662	609	638	490	b.d.
Doruchów	909	871	829	757	634	570	b.d.
Kraszewice	1034	894	806	681	758	598	b.d.
Czajków	1319	1248	1026	907	848	701	b.d.
Średnia dla gmin LGD	883	814,8	694,2	623,6	599,3	501,9	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Równocześnie na terenach gmin wchodzących w skład LGD odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem. Od roku 2015 w gminach Czajków i Doruchów wynosił on 26% i w roku 2021 było ich odpowiednio więcej o 52 i 105 podmiotów.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	409865	414798	422094	429658	446215	461225	477444
Ostrzeszów	2738	2748	2832	2913	3024	3171	3333

Grabów nad Prosną	709	735	751	756	797	812	840
Mikstat	497	522	552	571	587	593	619
Kobyła Góra	557	553	567	617	641	650	681
Doruchów	405	408	405	428	447	487	510
Kraszewice	288	287	294	300	320	334	354
Czajków	194	203	202	201	224	228	246
Średnia dla gmin LGD	769,7	779,4	800,4	826,6	862,9	896,4	940,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Wzrosła również liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Średnio w gminach od roku 2015 przybyło ich 205, najwięcej w gminie Ostrzeszów, bo aż o 258 podmiotów więcej.

Tabela 8. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	1179	1191	1210	1230	1275	1319	1368
Ostrzeszów	1145	1149	1181	1218	1260	1330	1403
Grabów nad Prosną	907	939	963	971	1020	1044	1085
Mikstat	813	859	908	941	971	990	1041
Kobyła Góra	904	899	918	1005	1044	1059	1110
Doruchów	763	767	759	796	830	906	947
Kraszewice	794	796	814	831	884	918	973
Czajków	783	812	807	803	900	910	985
Średnia dla gmin LGD	872,7	888,7	907,1	937,9	987	1022,4	1077,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów świadczy również o tym, czy dany region rozwija się dobrze, czy też nie. Biorąc te dane w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, można zaobserwować, że liczba nowo zarejestrowanych podmiotów wzrosła na terenach wchodzących w skład LGD. Najwięcej od roku 2015, bo 102, powstały w gminie Czajków, natomiast w gminie Kraszewice bilans jest ujemny (o 7 podmiotów mniej).

Tabela 9. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	164	156	163	183	176	155	171
Ostrzeszów	150	149	184	183	186	194	214
Grabów nad Prosną	106	137	138	143	175	139	143
Mikstat	113	148	168	174	138	113	137
Kobyła Góra	169	116	147	209	165	150	210
Doruchów	131	140	117	176	124	155	149

Kraszewice	159	103	108	171	180	104	152
Czajków	77	129	76	84	209	105	179
Średnia dla gmin LGD	129,3	131,7	134	162,9	168,1	137,1	169,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na obszarze wchodzącym w skład Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” od roku 2015 sukcesywnie rozwijany był kapitał ludzki w postaci organizacji pozarządowych, takich jak fundacje, stowarzyszenia. Poza gminą Mikstat, w każdej z gmin odnotowano wzrost liczby organizacji tego typu. Najwięcej przybyło ich w gminie Grabów nad Prosną (wzrost o 6). W gminie Mikstat w roku 2021 było o jedną mniej niż w roku 2015.

Tabela 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	36	38	40	39	40	41	42
Ostrzeszów	40	41	43	39	41	43	44
Grabów nad Prosną	44	45	47	48	49	49	50
Mikstat	33	33	35	31	31	32	32
Kobyła Góra	42	44	44	44	44	44	44
Doruchów	32	36	36	35	35	35	35
Kraszewice	58	58	58	58	58	58	58
Czajków	40	44	44	44	44	44	44
Średnia dla gmin LGD	41,3	43	43,9	42,7	43,1	43,6	43,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Od roku 2015 do roku 2021 na terenach gmin wchodzących w skład LGD, również w województwie Wielkopolskim, spadła liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne średnio o 55%. Największy spadek liczby osób bezrobotnych zanotowały gminy Czajków i Kraszewice o 65%.

Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	93311	77697	58857	50867	46313	60958	49850
Ostrzeszów	823	730	604	581	525	587	405
Grabów nad Prosną	176	140	107	100	113	106	77
Mikstat	147	130	87	81	89	91	67
Kobyła Góra	213	164	135	129	113	123	84
Doruchów	138	93	86	92	75	79	58
Kraszewice	82	63	44	49	39	47	29
Czajków	49	42	32	35	29	33	17

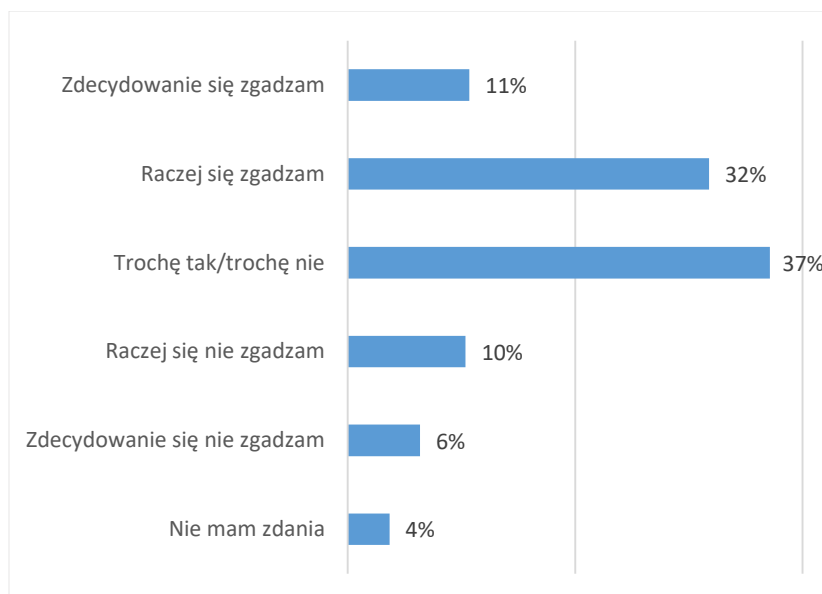
Średnia dla gmin LGD	232,6	194,6	156,4	152,4	140,4	152,3	105,3
----------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Mieszkańcy gmin „Ostrzeszowskiej Lokalnej Grupy Działania” są podzieleni w kwestii, czy ich gmina jest dobrym miejscem do życia, realizowania swoich podstawowych potrzeb. Częściej niż co trzecia osoba nie ma jednoznacznego stanowiska na ten temat (37%), nieco więcej (32%) raczej się z tym zgadza, a co dziesiąty mieszkaniec zgadza się zdecydowanie. Jednocześnie 16% respondentów jest odmiennego zdania.

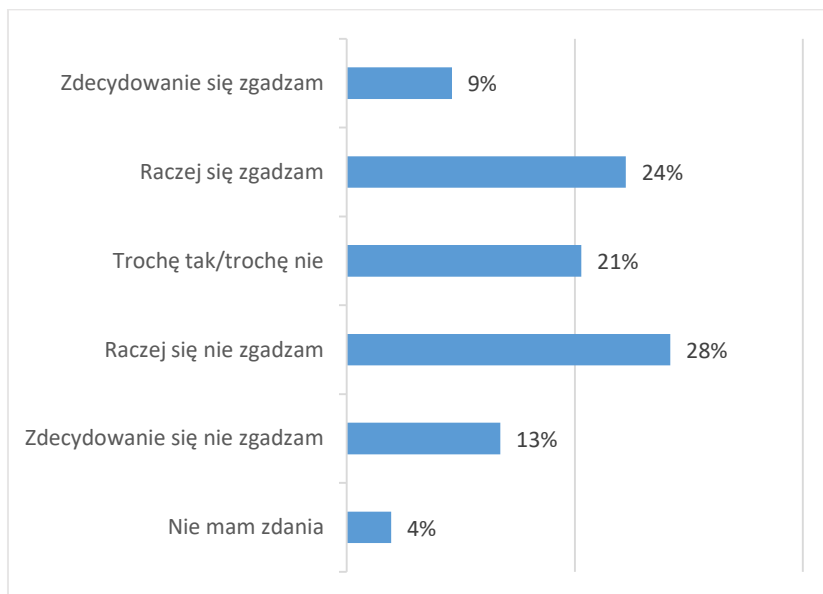
Wykres 2. *W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?*



Źródło: badania własne

Większość mieszkańców gmin uważa, że warunki życia od 2016 roku w ich gminie nie poprawiły się (41%). Co trzeci respondent potwierdza, że są one lepsze, a 28% wybrało odpowiedź „Raczej się nie zgadzam”.

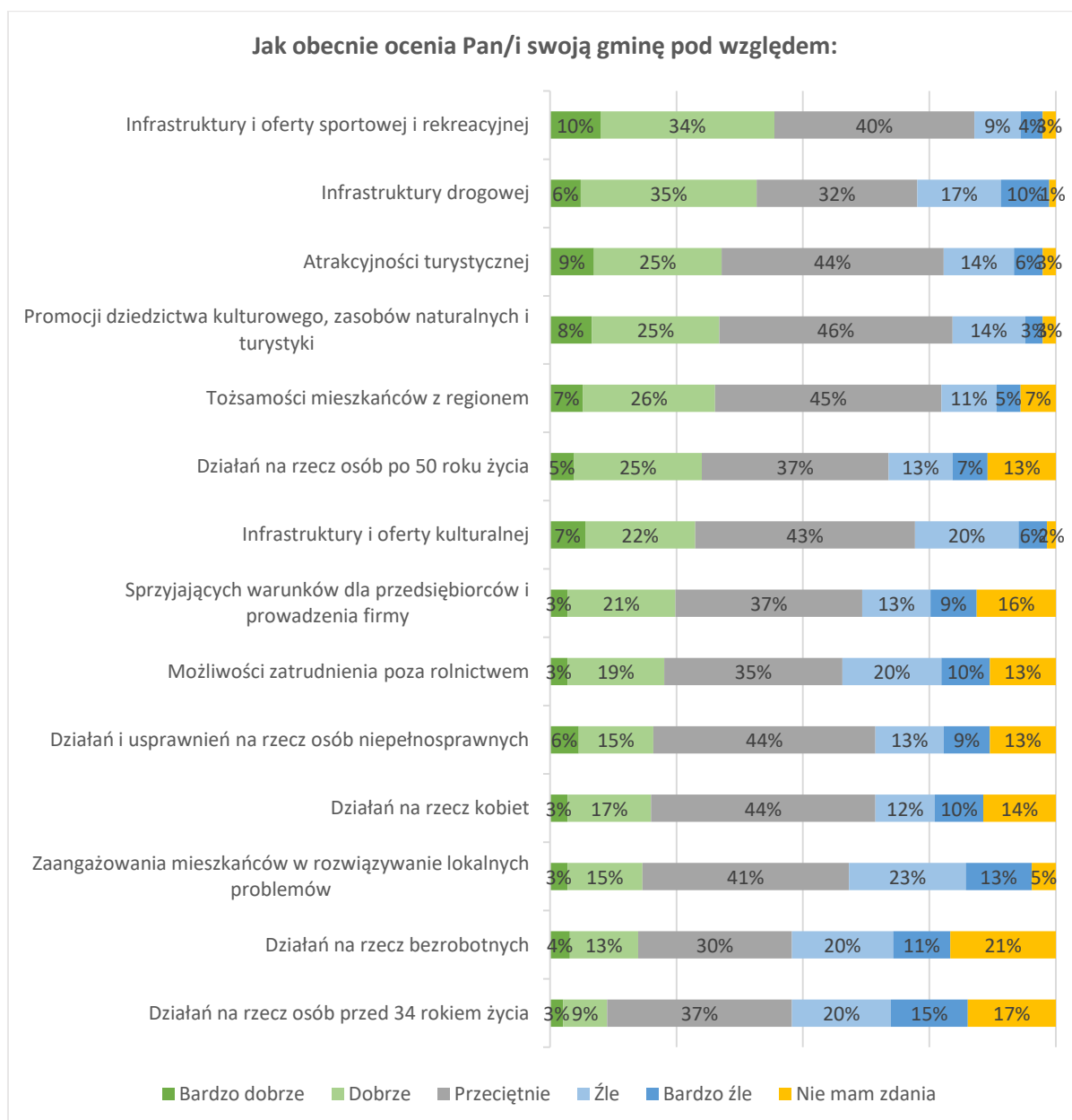
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?



Źródło: badania własne

Osoby biorące udział w badaniu zostały poproszone o ocenę gmin w kilku wymiarach. Najwięcej pozytywnych ocen otrzymały działania w takich obszarach, jak infrastruktura drogowa, infrastruktura sportowa i rekreacyjna oraz atrakcyjność turystyczna gmin. Najmniej pozytywnych ocen dostały działania na rzecz bezrobotnych i osób do 34 roku życia. Te ostatnie, wraz z zaangażowaniem mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów, otrzymały najwięcej negatywnych głosów.

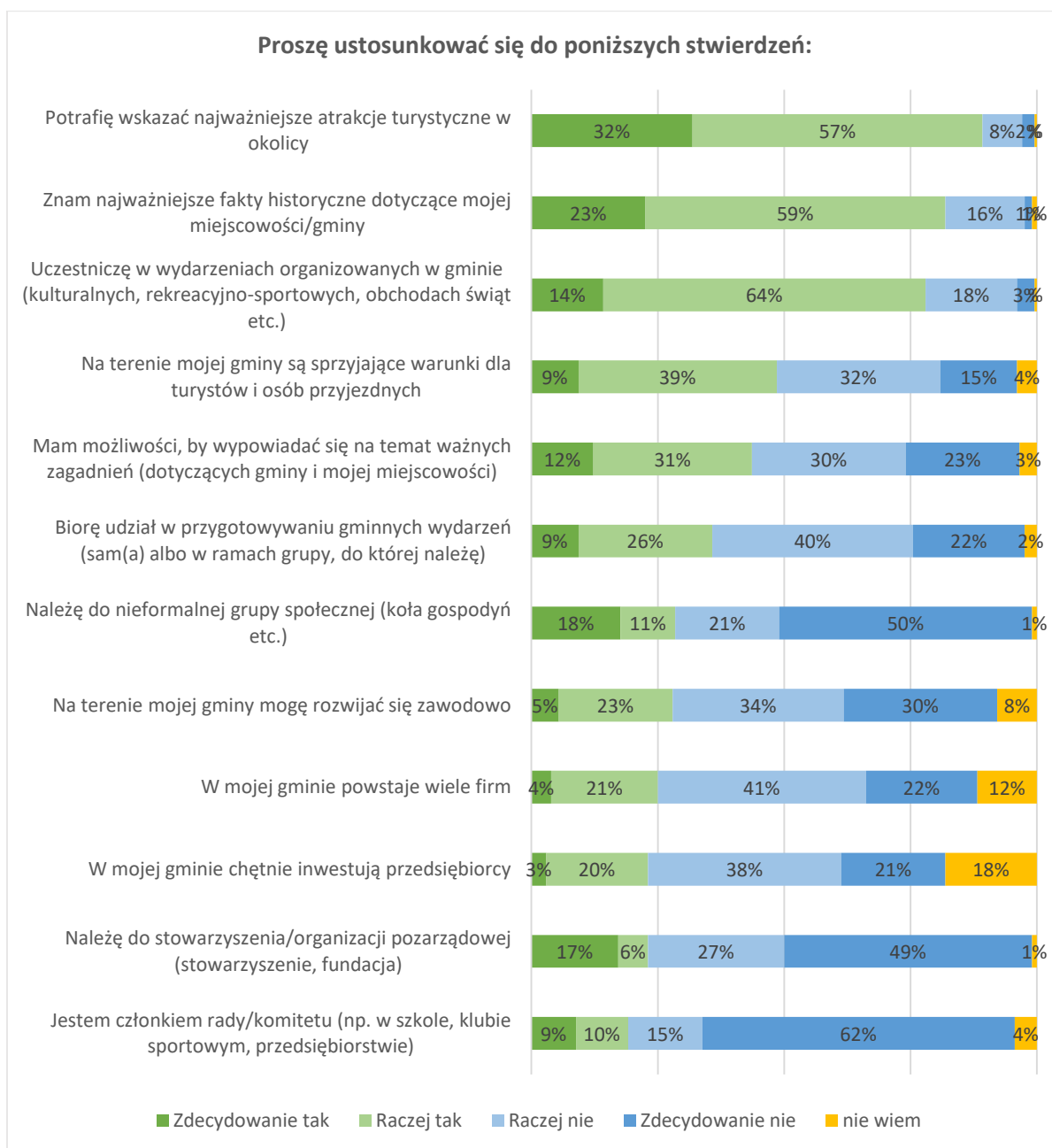
Wykres 4. Ocena gminy na wymiarach



Źródło: badania własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu, ustosunkowały się również do kilku stwierdzeń dotyczących ich codziennego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. Zdecydowana większość potrafi wskazać atrakcje turystyczne w gminie (89%), zna najważniejsze fakty historyczne dotyczące swojej miejscowości czy gminy (82%). Badani chętnie też uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych czy sportowych organizowanych w gminie (78%). Ankietowani uważają, że na terenie LGD niechętnie inwestują przedsiębiorcy, nie powstaje wiele nowych firm, a możliwość rozwoju zawodowego mieszkańców została oceniona nisko.

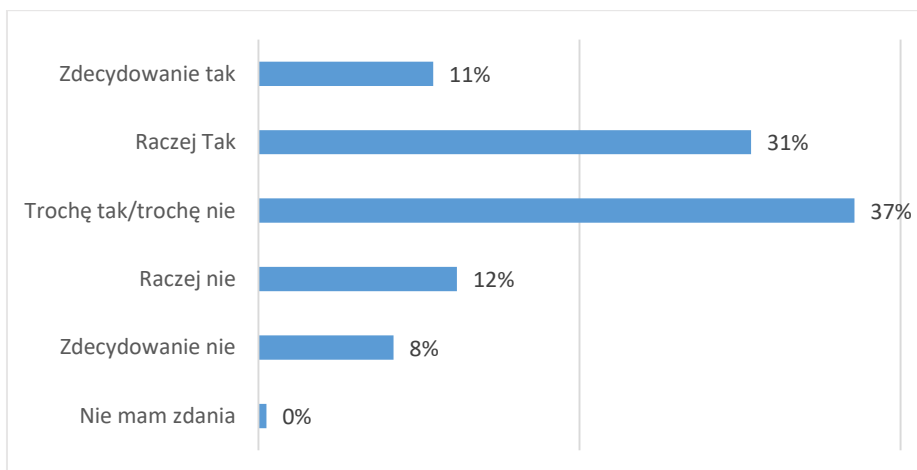
Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy



Źródło: badania własne

Większość zamieszkujących gminy wchodzące w skład LGD jest zadowolonych z warunków życia w swojej miejscowości. Tak odpowiedziało 42% ankietowanych. Co piąty mieszkaniec nie jest zadowolony, a 37% z ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stanowiska.

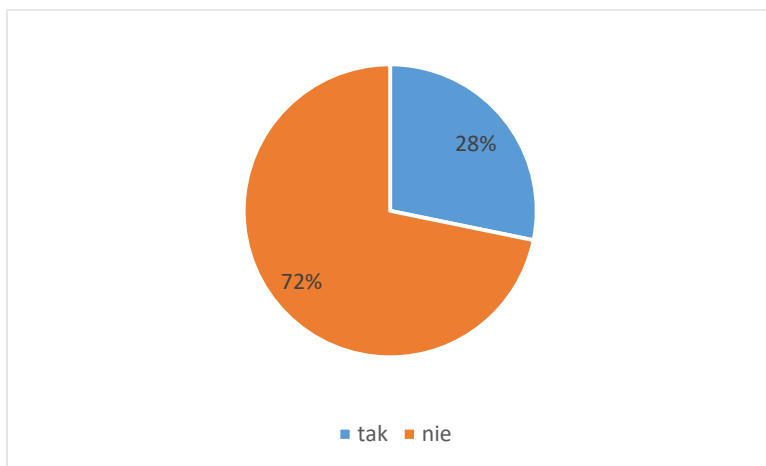
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?



Źródło: badania własne

Zdecydowana większość mieszkańców terenów wchodzących w skład LGD nie myśli o zmianie miejsca zamieszkania. Ale 28% z ankietowanych rozważa taką ewentualność. Jako główny powód ewentualnej zmiany zamieszkania badani wskazywali brak perspektyw zawodowych.

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?



Źródło: badania własne

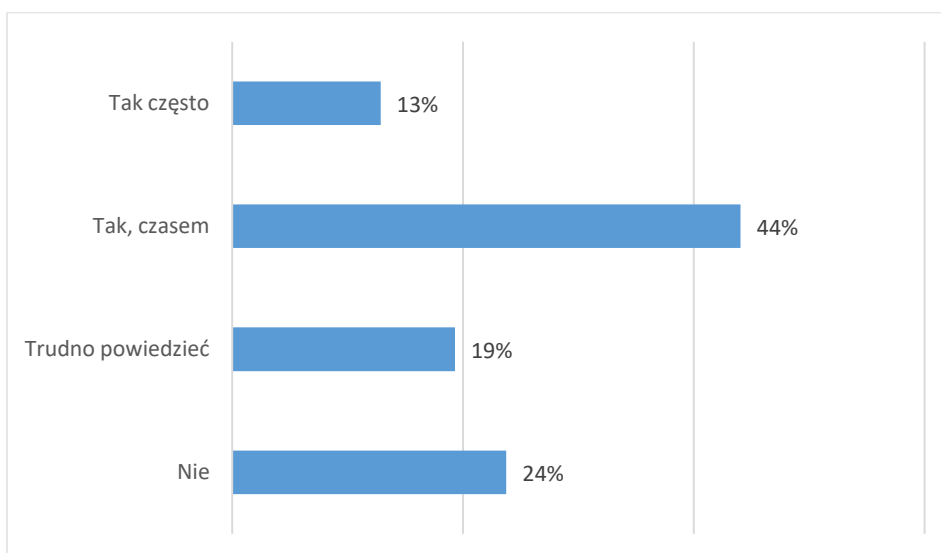
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania



Źródło: badania własne

Ankietowani przyznali, że w większości korzystali lub korzystają z infrastruktury finansowanej ze środków unijnych (57%). Co czwarty mieszkaniec z takich obiektów nie korzystał, a 19% trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, poczynwszy od 2016 r.?

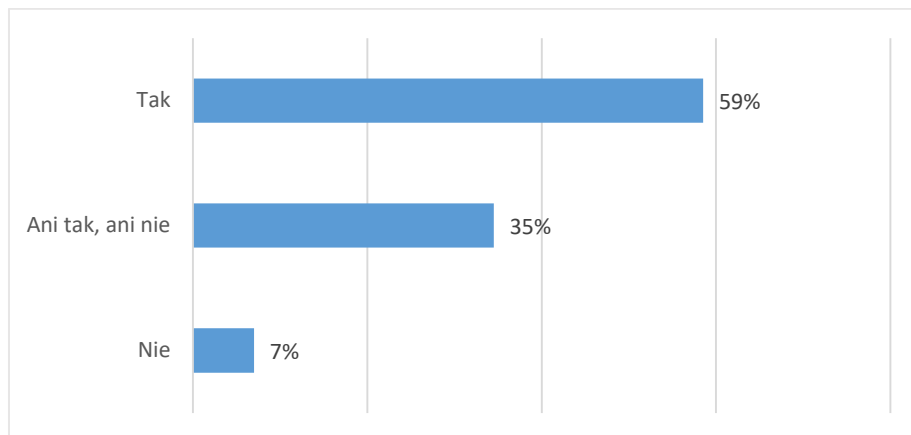


Źródło: badania własne

Respondenci zapytani zostali również o zainteresowanie mieszkańców gmin projektami związanymi z poprawą infrastruktury. Większość (59%) odpowiedziała, że projekty te cieszą

się dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności, a 7% z ankietowanych uważa, że takiego zainteresowania nie ma.

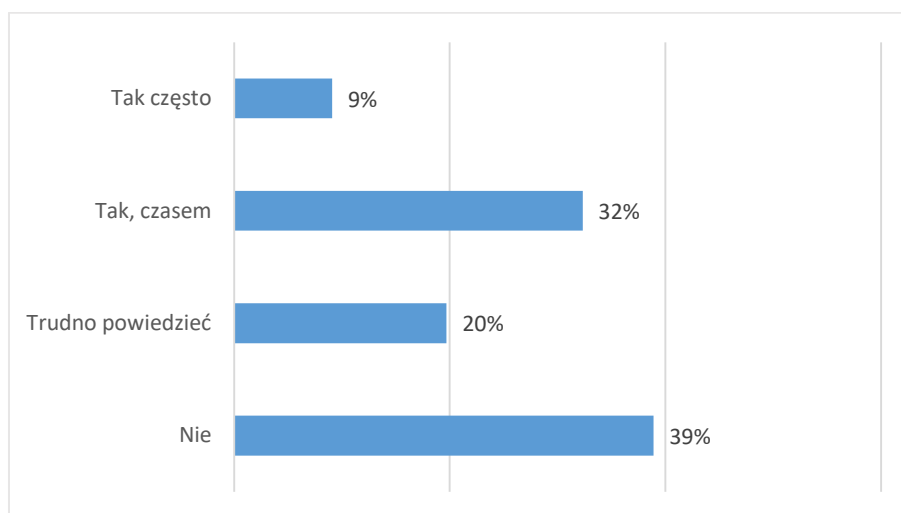
Wykres 10. *Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?*



Źródło: badania własne

Niemal podobnie często osoby biorące udział w badaniu korzystały, co nie korzystały z projektów finansowanych ze środków unijnych. Niewiele ponad 40% korzystało z nich często lub czasami, a 39% z ankietowanych odpowiedziało, że nie korzysta wcale.

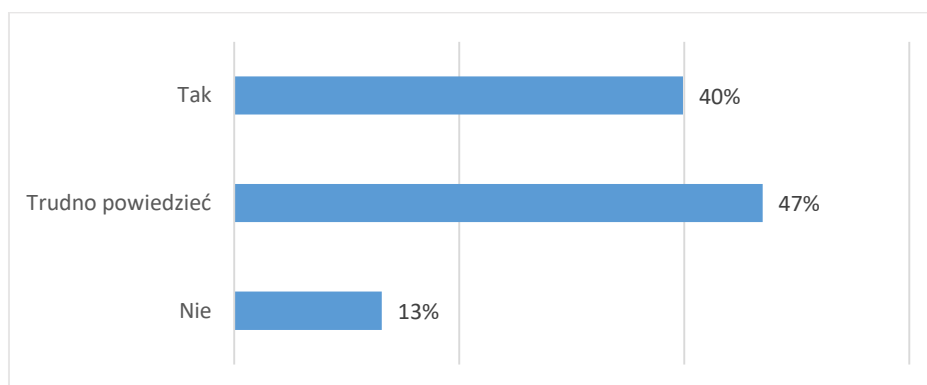
Wykres 11. *Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, poczynwszy od 2016 r.?*



Źródło: badania własne

Prawie połowie mieszkańców gmin z terenów Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” nie potrafiła powiedzieć, czy te spotkania, festyny, szkolenia cieszą się ich dużym zainteresowaniem (47%). O tym, że mieszkańcy są nimi zainteresowani opowiedziało 40% badanych, a 13% twierdzi, że nie ma zainteresowania.

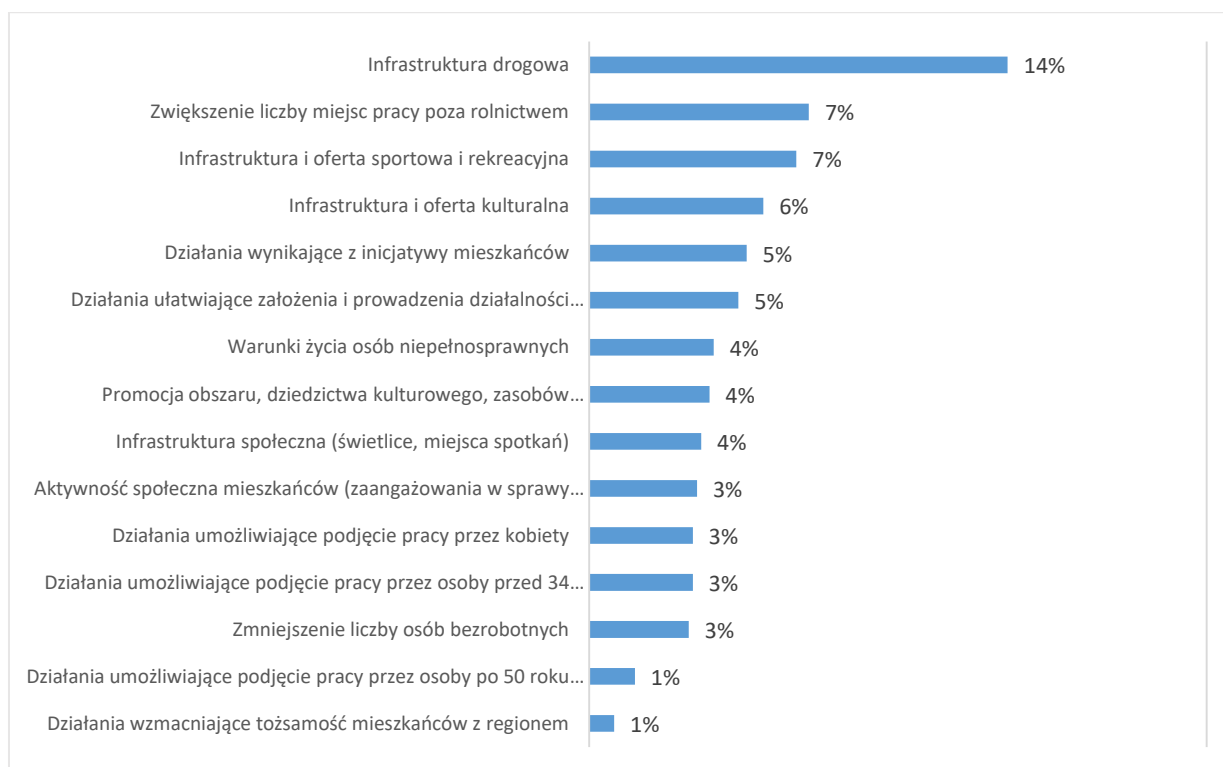
Wykres 12. *Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?*



Źródło: badania własne

Gdyby mieszkańcy gmin mieli możliwość sami decydować o podziale dodatkowych środków finansowych, najchętniej dofinansowałoby infrastrukturę drogową, zwiększenie miejsc pracy poza rolnictwem oraz infrastrukturę sportową i rekreacyjną. Najmniej ankietowanych przeznaczyłoby dodatkowe środki na działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem i działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby po 50 roku życia.

Wykres 13. *Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?*



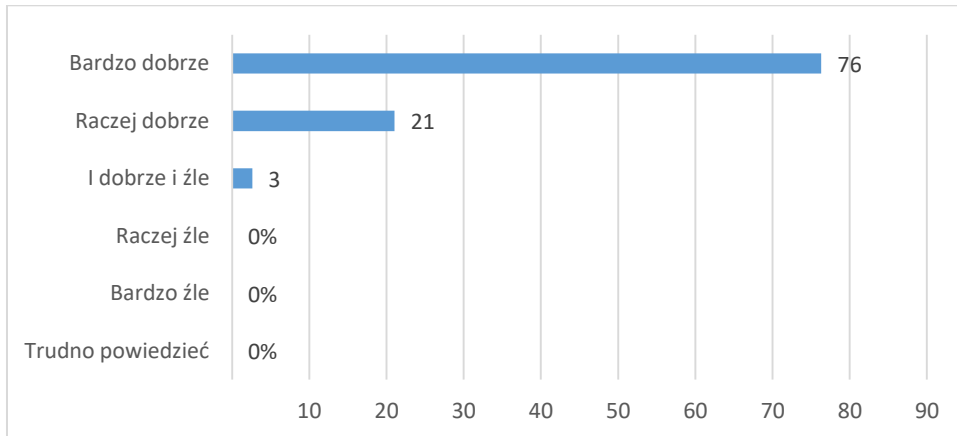
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Mieszkańcy gmin w zdecydowanej większości bardzo dobrze oceniają funkcjonowanie Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”. Tak odpowiedziało 76% badanych. Niezdecydowanych było 3% osób.

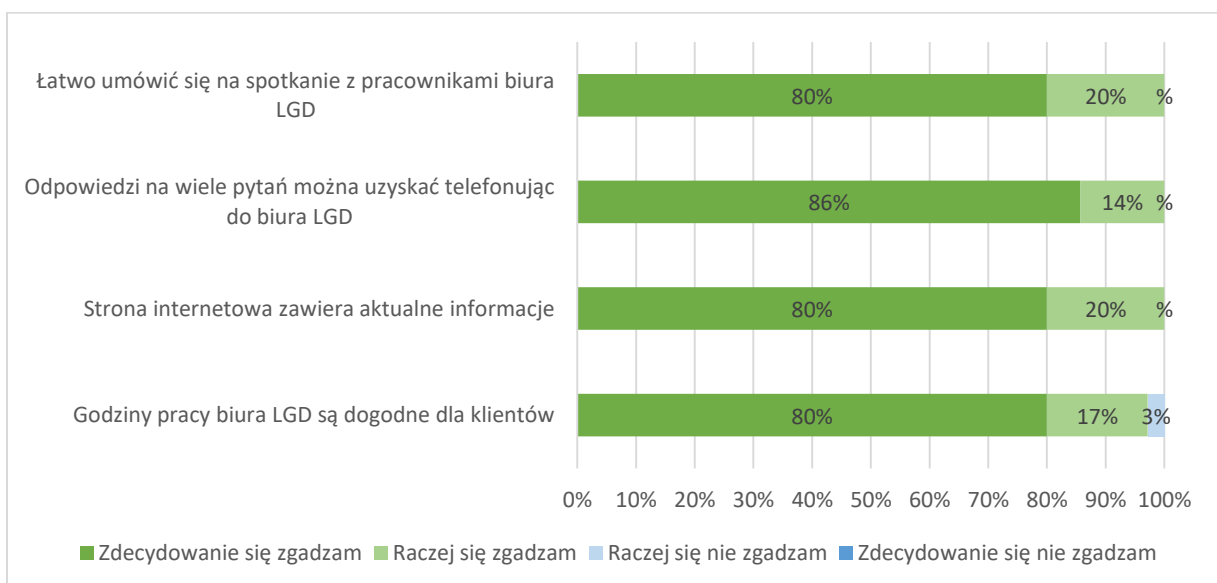
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?



Źródło: badania własne

Wszyscy ankietowani jednomyślnie bardzo dobrze oceniają funkcjonowanie biura LGD. Najwięcej pozytywnych ocen zebrała łatwość umówienia się na spotkanie z pracownikami biura, strona internetowa LGD oraz możliwość uzyskania odpowiedzi na wiele pytań drogą telefoniczną.

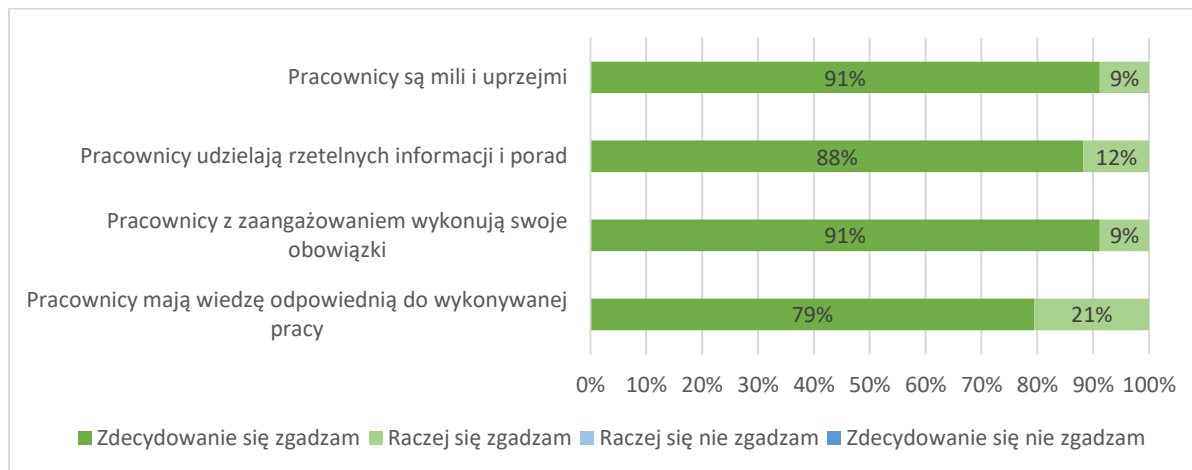
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD



Źródło: badania własne

Najbardziej mieszkańcy gmin cenią pracowników biura LGD za to, że są mili i uprzejmi, oraz z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki. Pracownicy biura również udzielają rzetelnych porad i informacji, mają też wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy.

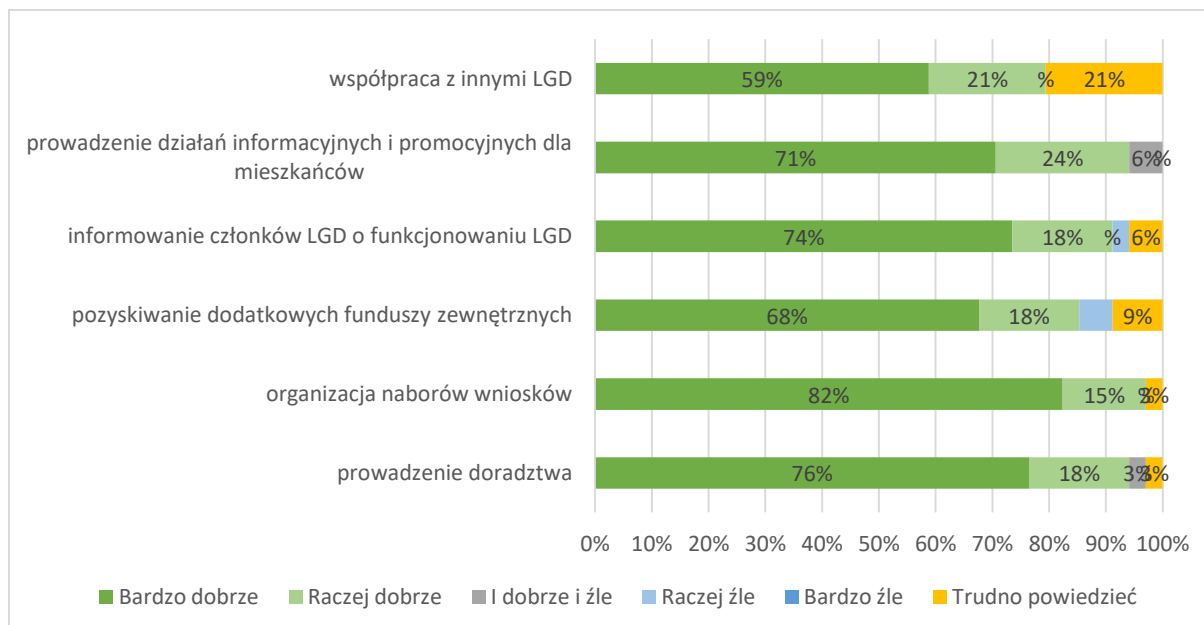
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD



Źródło: badania własne

Wszystkie z obszarów funkcjonowania biura LGD jakie zostały poddane ocenie mieszkańców uzyskało bardzo pozytywne oceny. Najwyżej ankieterzy ocenili prowadzenie działań informacyjnych dla mieszkańców jak również prowadzenie doradztwa oraz organizację naboru wniosków.

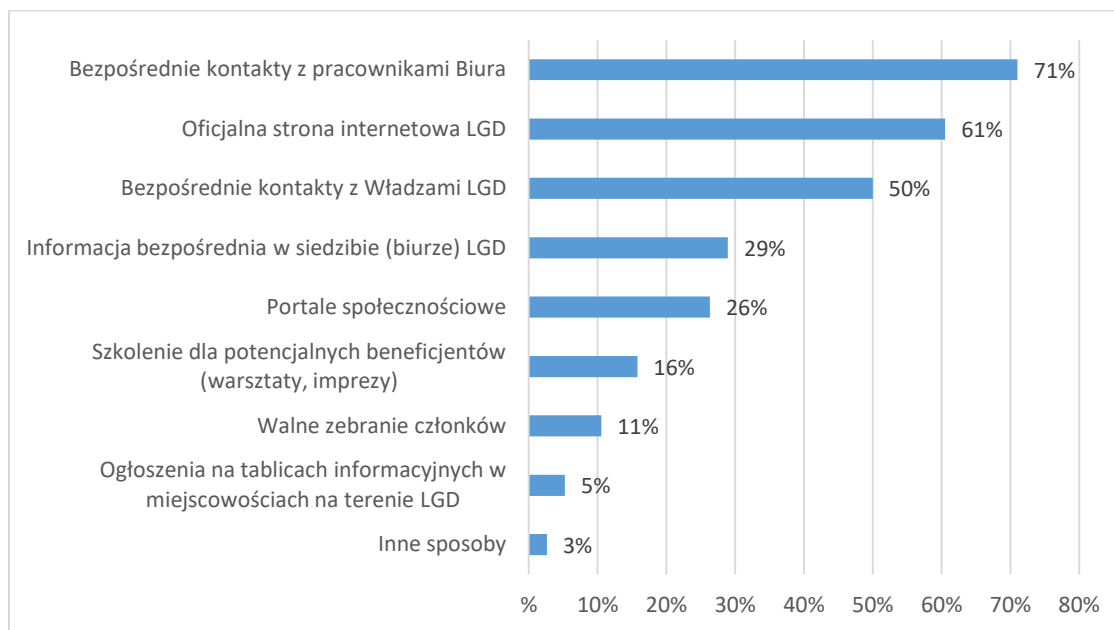
Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach



Źródło: badania własne

Informacje na temat działań i funkcjonowania biura LGD mieszkańcy najczęściej czerpią bezpośrednio od pracowników biura, a także ze strony internetowej LGD oraz kontaktując się bezpośrednio z władzami LGD.

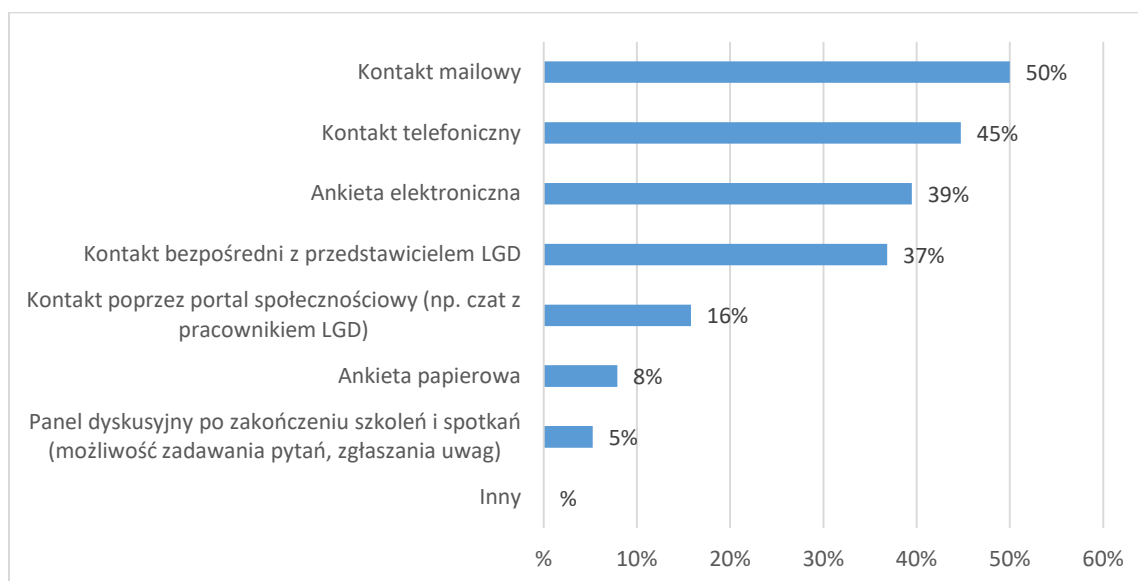
Wykres 18. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?



Źródło: badania własne

Najbardziej popularną ścieżką, wg badanych, do przekazywania informacji od społeczeństwa do LGD jest kontakt mailowy oraz kontakt telefoniczny. Dużą popularnością cieszy się również ankieta elektroniczna i bezpośredni kontakt z przedstawicielami LGD. Najmniej popularną formą przekazywania informacji zwrotnej od społeczeństwa jest panel dyskusyjny po szkoleniach czy spotkaniach.

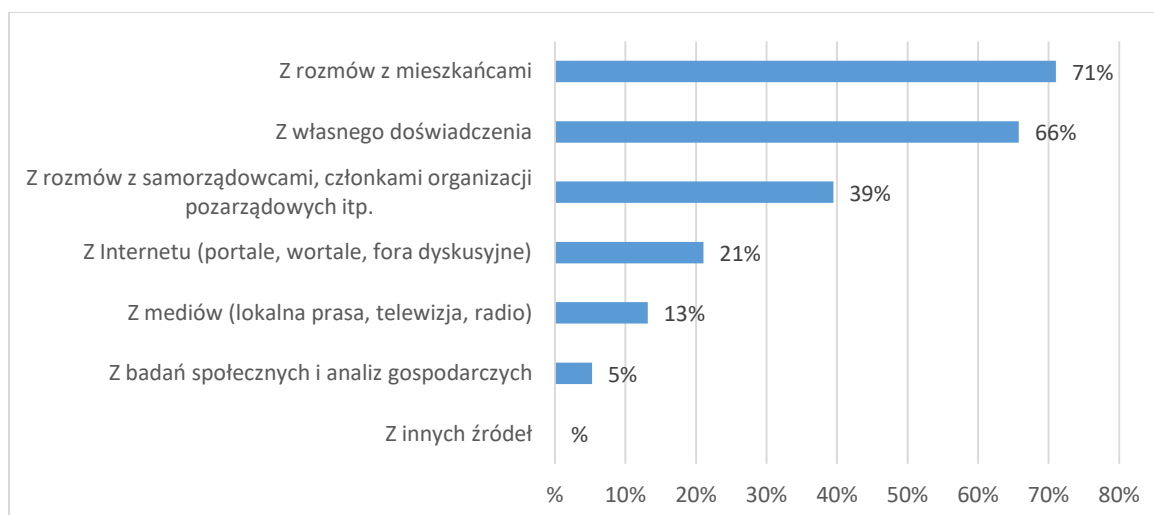
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?



Źródło: badania własne

O potrzebach społeczności gminnych ankietowani najczęściej dowiadują się z bezpośrednich rozmów z mieszkańcami oraz znają je z własnego doświadczenia. Najrzadziej dowiadują się o nich analizując badania społeczne i analizy gospodarcze.

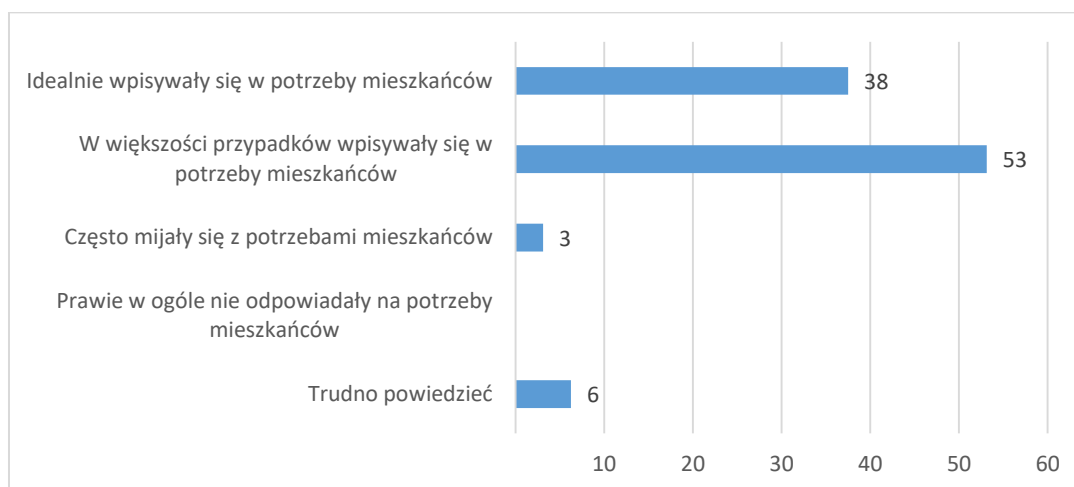
Wykres 20. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?



Źródło: badania własne

Większość respondentów uważa, że nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców. O tym, że idealnie się w te potrzeby wpisywały odpowiedziało 38% ankietowanych.

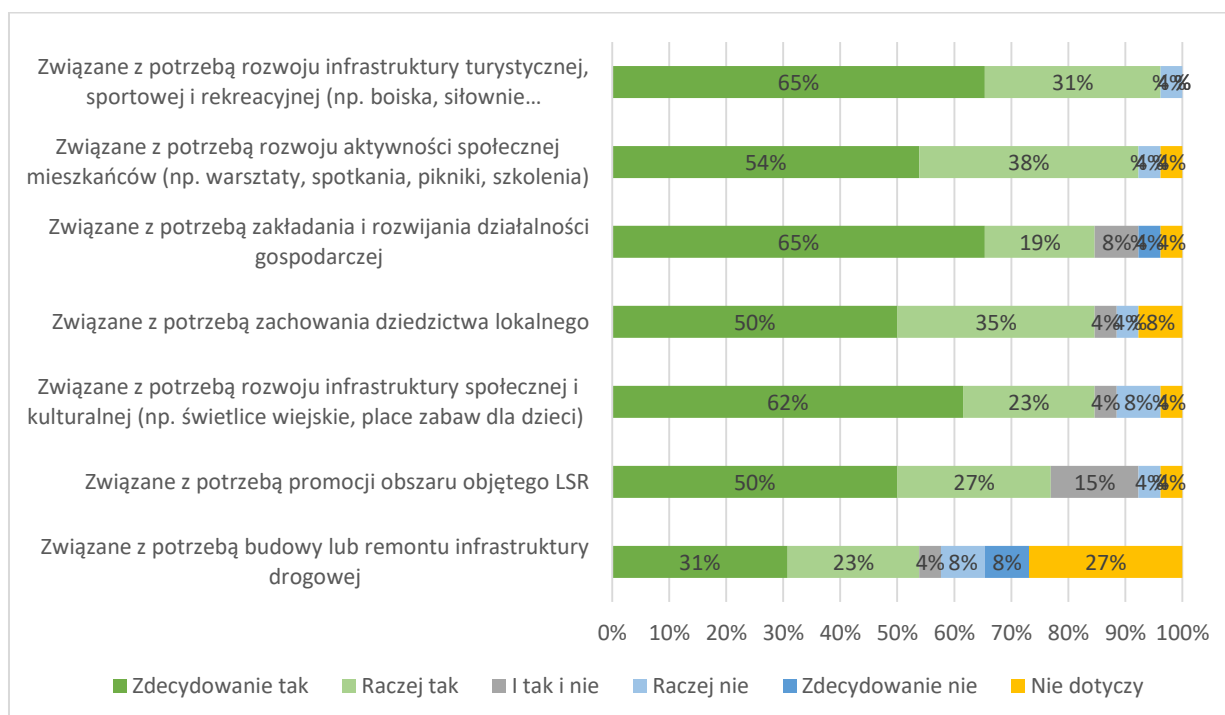
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?



Źródło: badania własne

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że realizowane nabory wniosków w LGD najbardziej pomogły w obszarze związanym z potrzebą rozwoju infrastruktury sportowej, turystycznej, potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców oraz zakładaniem i rozwijaniem działalności gospodarczych.

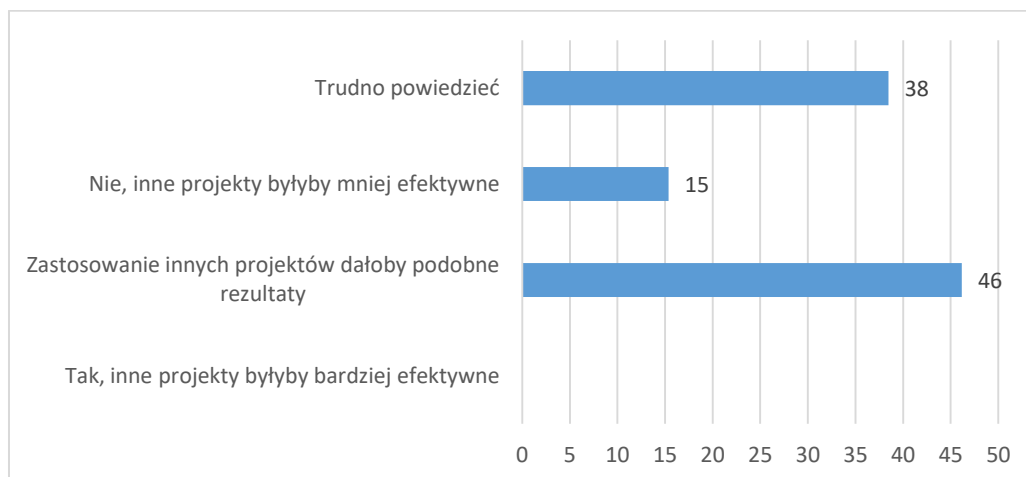
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:



Źródło: badania własne

Blisko połowa respondentów (46%) uważa, że inne projekty dałyby podobne rezultaty, a 15% twierdzi, że zastosowanie ich byłoby mniej efektywne. Znacząca grupa (38%) miała trudności z zajęciem jednoznacznego stanowiska w tej sprawie.

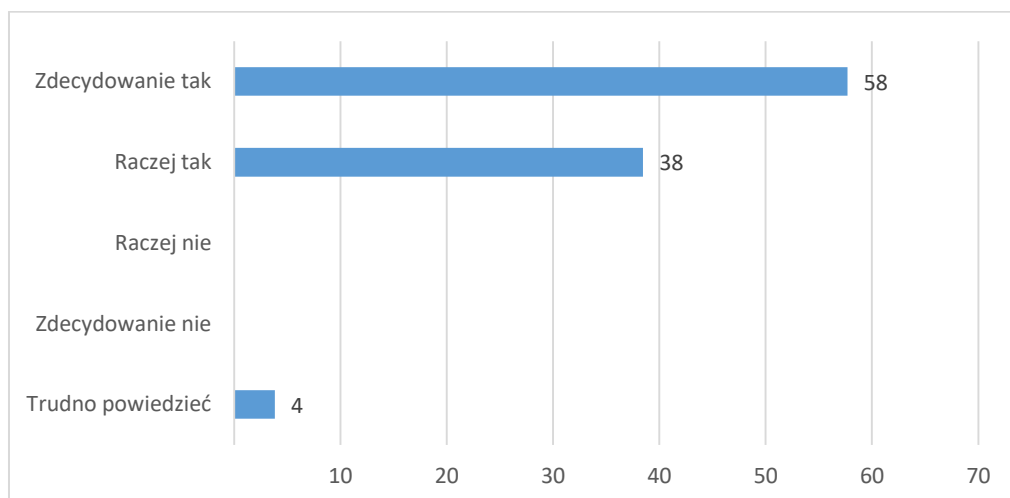
Wykres 23. *Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?*



Źródło: badania własne

Wśród osób badanych panuje pełna zgoda co do efektywności wydanych środków finansowych przeznaczonych na wdrażanie LSR oraz w stanowisku, że lokalna społeczność zdecydowanie na tym skorzystała. Przekonanych jest o tym 96% mieszkańców, a aż 58% w sposób zdecydowany.

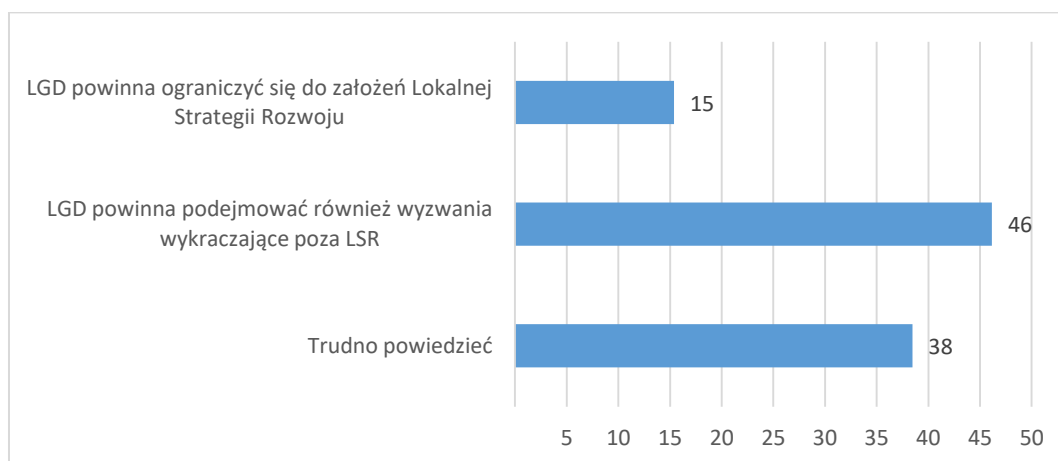
Wykres 24. *Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?*



Źródło: badania własne

Ankietowani zapytani zostali również o to, czy LGD powinna podejmować jeszcze inne działania, które pozwoliłyby rozwiązać problemy lokalnej społeczności. Prawie połowa badanych uważa, że LGD powinna podejmować działania wykraczające poza LSR, a 15% jest zdania, że LGD powinna się ograniczyć do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wykres 25. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?



Źródło: badania własne

Doradztwo biura LGD

Ogłaszanie i prowadzenie konkursów wiąże się z obowiązkiem udzielania bezpłatnego doradztwa. LGD świadczy indywidualne usługi doradcze. W latach 2016 – 2021 usługi doradcze w zakresie spotkań indywidualnych otrzymało ogółem **136** podmiotów (39 to osoby fizyczne i 97 to instytucje).

Liczba udzielanego doradztwa wiąże się bezpośrednio z liczbą ogłaszanych naborów i składanych w ich ramach wniosków. W początkowym okresie wdrażania LSR, w roku 2017 doradztwa udzielono 45 razy. W kolejnych latach liczba ta była znacznie mniejsza. Szczegóły poniżej w tabeli.

Tabela 12. Doradztwo w liczbach

	Indywidualne doradztwo (liczba podmiotów, którym udzielono doradztwa)
2016	7
2017	45
2018	25
2019	24
2020	23
2021	12
suma	136

Źródło: dane LGD

Zgodnie z zapisami strategii, w założonym planie komunikacji, bezpośrednio po świadczonej usłudze doradczej prowadzone są badania satysfakcji. Wyniki ankiet badające satysfakcję wskazują na wysokie zadowolenie wnioskodawców z prowadzonego doradztwa. Wskazania w badaniach w zakresie adekwatności doradztwa do potrzeb beneficjentów oraz kompetencji pracownika biura LGD uzyskują najwyższe noty.

Plan komunikacji i plan szkoleń

Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” prowadziła zróżnicowane działania komunikacyjne, docierając do różnych grup odbiorców. W ramach planu komunikacji LGD organizowała spotkania i szkolenia dotyczące ogłaszanych naborów wniosków. Przygotowywano materiały szkoleniowe. Tego typu spotkania prowadzone były przed każdym naborem. Te działania pozwalały potencjalnym wnioskodawcom na zrozumienie zakresu konkretnego konkursu oraz zasad ubiegania się o wsparcie. Przeprowadzono badanie jakości prowadzonych szkoleń. Do zbadania efektywności szkoleń i przekazywanych informacji wykorzystywano przygotowane ankiety.

Prowadzono kampanię informacyjną na temat głównych założeń LSR oraz kampanię informacyjną na temat terminów przyjmowanych wniosków. Korzystano z mediów elektronicznych i tradycyjnych. Systematycznie zamieszczano artykuły oraz ogłoszenia w prasie lokalnej i artykuły na stronie internetowej LGD oraz mediach społecznościowych, których zasięg jest ogólnopolski. Przygotowywano plakaty oraz ulotki informacyjne w tradycyjnej formie oraz elektronicznej.

Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” w latach 2016-2021 zorganizowało dla organów i pracowników biura LGD szkolenia, które przełożyły się na **71** osobodni (1-2 szkolenia rocznie). Szkolenia kierowane do wewnątrz organizacji pozwalały pracownikom biura, członkom Rady i członkom Zarządu sprawniej wykonywać swoje zadania oraz budowały kompetencje w zakresie prac biurowych oraz działań w zakresie prowadzonych

szkoleń i doradztwa na rzecz potencjalnych wnioskodawców. Szkolenia dotyczyły zasad stosowania procedur wyboru operacji, grantobiorców, operacji własnych, zmian w procedurach wpływających na proces oceny wniosków. Jednocześnie dotyczyły aktualnego stanu wdrażania LSR.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” liczy 82 członków indywidualnych i instytucjonalnych (stan na podstawie - LSR na lata 2016-2020), w tym 8 osób pochodzi z sektora publicznego, 12 członków to przedsiębiorcy, 62 osób to mieszkańcy oraz osoby z sektora społecznego.

W latach 2016 – 2021 pięcioosobowy Zarząd spotkał się 47 razy. Odbyło się 6 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków (najważniejszego organu LGD). Oprócz kwestii związanych z funkcjonowaniem i rozliczaniem Stowarzyszenia zebrania dotyczyły także zmiany LSR, zmiany w procedurze wyboru i oceny operacji w ramach LSR, przyjęcia harmonogramu realizacji planu komunikacji. Rada Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” (Rada SOLGD) spotykała się 19 razy. Spotkania te są ściśle uzależnione od liczby ogłaszanych naborów wniosków.

Tabela 13. Spotkania organów LGD

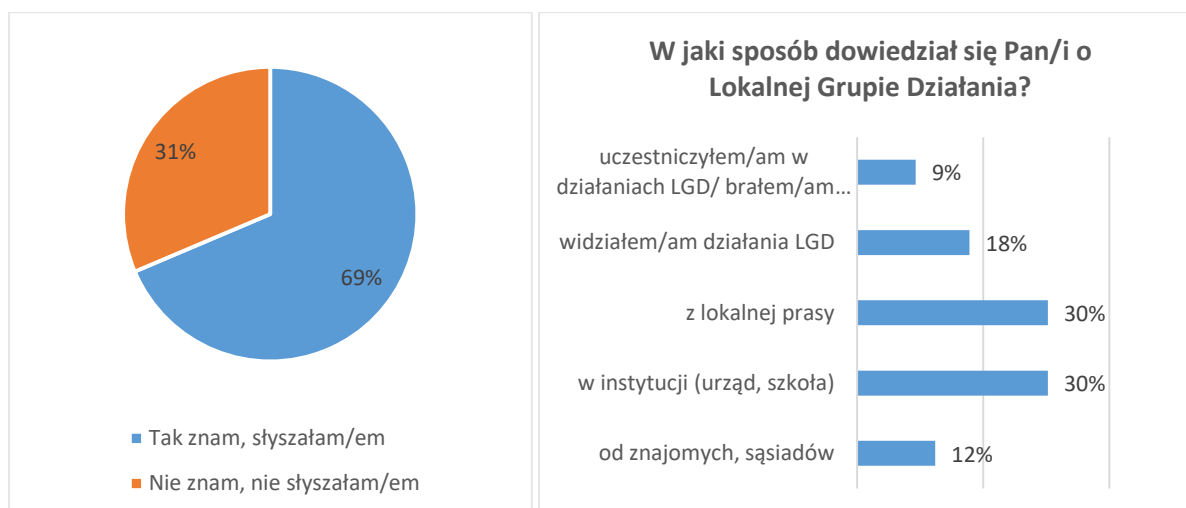
	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady SOLGD	WZC
2016	7	1	1
2017	6	4	1
2018	5	4	1
2019	8	3	1
2020	11	4	1
2021	10	3	1
suma	47	19	6

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

Ponad dwie trzecie ankietowanych mieszkańców przyznało, że zna Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”. Najczęstszym źródłem tej wiedzy jest lokalna prasa oraz instytucje takie jak urzędy czy szkoły. Ponad jedna czwarta spośród tych, którzy zadeklarowali znajomość LGD brała udział lub widziała inicjatywy Stowarzyszenia (27%).

Wykres 26. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”?



Źródło: badania własne

Inne działania LGD

Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” w okresie 2016 – 2021 prowadziła szeroką gamę aktywności promocyjno-informacyjnych oraz działań aktywizacyjnych. Nie sposób wymienić wszystkich inicjatyw i działań. Do najważniejszych należy zaliczyć między innymi działania dotyczące aktywizacji, w ramach których organizowano wiele warsztatów, konkursy regionalne, jak również spotkania, imprezy rocznicowe. W 2016 Stowarzyszenie otrzymało II miejsce w plebiscycie „Głosu Wielkopolskiego” Najaktywniejsza Lokalna Grupa Działania Wielkopolska 2016 r. Dzięki inicjatywie Stowarzyszenia OLGD utworzono jedyną w Polsce Aleję Gwiazd Sztuki Kulinarnej w Ostrzeszowie, której celem jest uhonorowanie osób o wybitnych zasługach w dziedzinie kulinariów. Coroczne grono Gwiazd Sztuki Kulinarnej poszerzane jest o kolejne osoby zasługujące swoimi osiągnięciami na tak zaszczytne miano.

Na szczególną uwagę zasługuje Ogólnopolski Festiwal Pasztetników i Potraw z Gęsi, który miał 14 edycji, organizowany pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałka Województwa Wielkopolskiego oraz Prezesa Agencji Rynku Rolnego. Celem festiwalu jest propagowanie tradycji przygotowania pasztetów oraz utrwalanie wiedzy o produktach regionalnych, przepisach i recepturach przekazywanych z pokolenia na pokolenie, a także promocja zdrowego żywienia w tradycyjnej kuchni południowej Wielkopolski. To święto wytwórców produktów regionalnych i tradycyjnych. W trakcie Festiwalu organizowano kiermasz produktów lokalnych i rękodzieła oraz wiele konkursów i warsztatów dla mieszkańców, biegów sportowych (m. in. konkurs „Mały szef kuchni” oceniany przez Kurta Schellera, Charytatywny Bieg z Pasztetem Amazonek Ostrzeszowskich). Festiwal cieszy się dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej i przyczynia się do aktywizacji mieszkańców.

W roku 2021 został zorganizowany Jubileusz 15-lecia Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”, gdzie uhonorowano i podziękowano osobom, firmom i przyjaciółom, które przez te wszystkie lata przyczyniły się do rozwoju Stowarzyszenia. W uroczystościach wzięli udział między innymi przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego oraz Członkowie Zarządu Województwa Wielkopolskiego oraz osoby z zaprzyjaźnionych LGD. Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” otrzymało odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”, którą wręczył na ręce Pani Prezes Stowarzyszenia OLGD Marszałek Województwa Wielkopolskiego Pan Krzysztof Grabowski.

Jednocześnie LGD organizowało imprezy na rzecz promocji obszaru i marki regionalnej. Między innymi organizowano prezentację dotyczącą działalności na rzecz produktu regionalnego podczas wyjazdu studyjnego LGD z Czech. Dodatkowo Ogólnopolski Festiwal Paszтетników i Potraw z Gęsi został zauważony, doceniony, opisany i rekomendowany w kolejnej edycji prestiżowego przewodnika kulinarnego Gault&Millau Polska 2017.

Ponadto odbywało się różne wyjazdy studyjne między innymi wyjazd do Brukseli pn. „Wielkopolska Wielkanoc w Parlamencie Europejskim – prezentacja dorobku i potencjału Wielkopolskich LGD oraz promocja Wielkopolski – Europa przy Wielkopolskim stole Wielkanocnym”.

LGD brało jednocześnie udział w innych projektach poza LSR. Do ważniejszych należy zaliczyć:

- projekt pn. „Czas TIKa - kompleksowy projekt nauczania TIK na terenie „Ostrzeszowskiej Lokalnej Grupy Działania” na rzecz organizowania bezpłatnych kursów komputerowych na terenie działania Stowarzyszenia.
- projekt pn. „Nasz Zdrowy Przedszkolak”, którego celem było zorganizowanie cyklu spotkań i warsztatów dla dzieci w wieku 3-6 lat propagujących zdrowy styl życia.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

W ramach 4 celów szczegółowych wyznaczonych w LSR zaplanowano 6 przedsięwzięć z precyzyjnie wyznaczonymi 18 wskaźnikami produktu. 11 z 18 wskaźników produktu ma realizację umowy na poziomie co najmniej 100%. Realizację płatności na poziomie 100% (i ponad 100%) ma 5 wskaźników produktu. Powyżej 100% realizacji umów osiągnął 1 wskaźnik: „Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa”.

Tabela 14. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
1.1.1. Wzmocnienie kapitału społecznego z uwzględnieniem grup defaworyzowanych	1.1.1.1 Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	osobodzień	90	79%	79%
	1.1.1.2 Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	sztuka	40	340%	340%
	1.1.1.3 Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	sztuka	8	100%	100%
	1.1.1.4 Liczba wyjazdów studyjnych	sztuka	1	100%	100%
	1.1.1.5 Liczba szkoleń	sztuka	5	100%	40%
	1.1.1.6 Liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuka	2	50%	50%
	1.1.1.7 Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuka	5	60%	60%
	1.1.1.8 Liczba imprez	sztuka	8	100%	63%
	1.1.1.9 Liczba opracowanych koncepcji Smart Village	sztuka	5	0%	0%
1.2.1 Tworzenie i rozwój działalności gospodarczej	1.2.1.1 Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	operacja	65	71%	45%
	1.2.1.2 Liczba operacji polegających na	operacja	17	100%	94%

	rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa				
1.3.1 Budowa, przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego	1.3.1.1 Liczba operacji polegających na budowie lub przebudowie niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej	sztuka	24	67%	50%
1.3.2 Budowa, przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	1.3.2.1 Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej	sztuka	25	100%	84%
1.4.1 Zachowanie dziedzictwa lokalnego	1.4.1.1 Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	sztuka	3	100%	100%
	1.4.1.2 Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	sztuka	3	100%	33%
	1.4.1.3. Liczba operacji służących zachowaniu dziedzictwa lokalnego	sztuka	5	100%	100%
	1.4.1.4 Wydarzenia o charakterze promocyjnym	sztuka	1	0%	0%
1.4.2 Promowanie obszaru objętego LSR	1.4.2.1 Liczba podmiotów otrzymujących wsparcie na operacje z zakresu promocji	sztuka	4	100%	75%

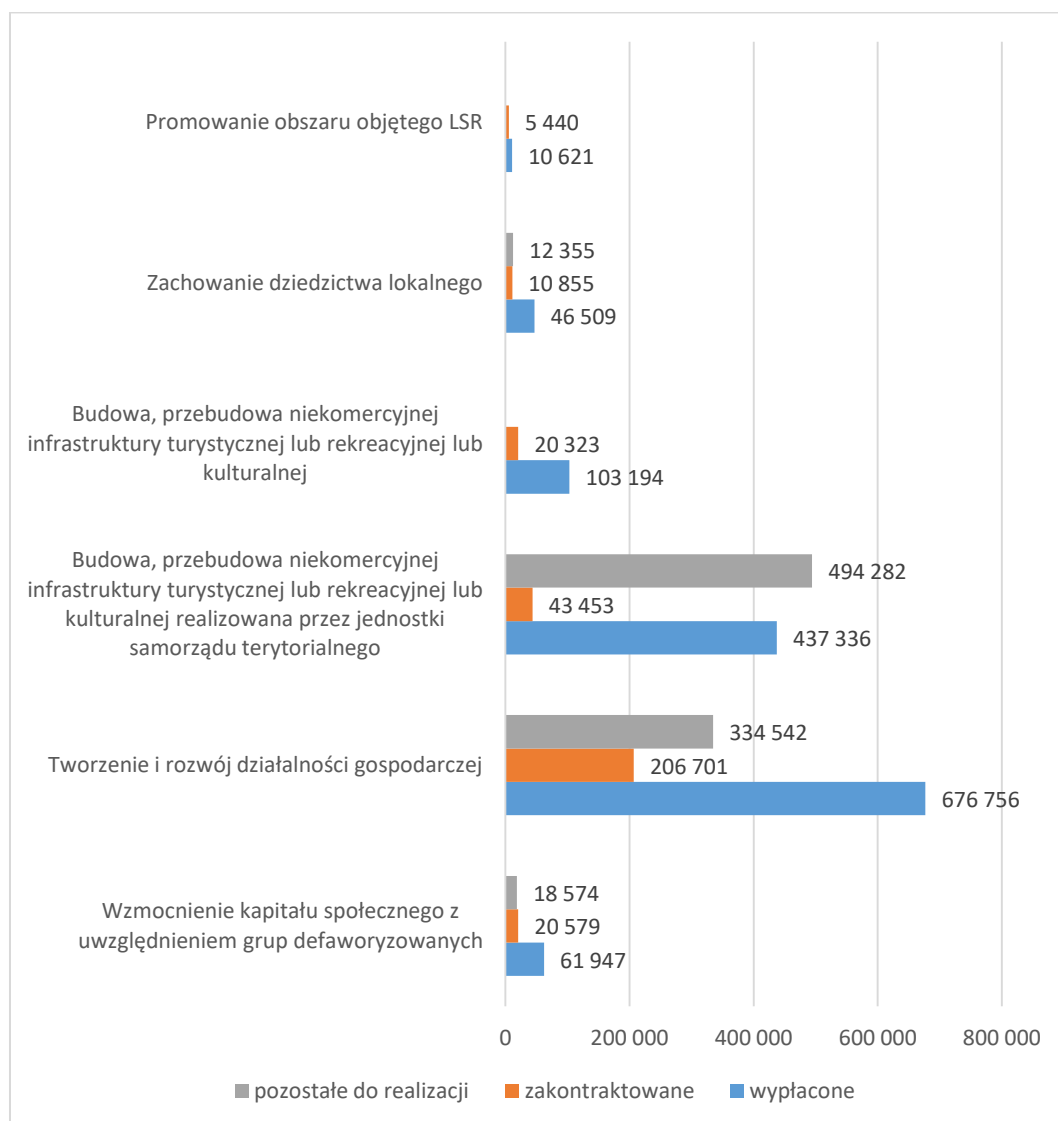
Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków wypłacono w ramach przedsięwzięcia *Tworzenie i rozwój działalności gospodarczej* (676 756 PLN), *Budowa, przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego* (437 336 PLN) oraz *Budowa, przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej* (103 194 PLN). Przedsięwzięcia wymienione powyżej, mają też

najwyższe kwoty przeznaczone na realizację w przyszłości: *Tworzenie i rozwój działalności gospodarczej* (206 701 PLN) i *Budowa, przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego* (43 453 PLN).

Wykres 27. Realizacja finansowa w PLN – stan na 31.12.2021 r.



Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” do roku 2021 zrealizowała jeden projekt współpracy.

Stowarzyszenie zrealizowało międzyregionalny projekt współpracy pn. *Meteorologicznie i Edukacyjnie Tworzymy Ekologicznych Odkrywców* we współpracy z 2 krajowym LGD: Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Wrota Wielkopolski oraz Stowarzyszeniem „Okno

Południowej Wielkopolski”. Celem projektu było włączenie społeczeństwa w aktywne zainteresowanie się klimatem i jakością powietrza w regionie oraz promowanie regionów wszystkich partnerów biorących udział w projekcie. W ramach realizacji projektu zakupiono 20 stacji meteorologicznych, które zostały zamontowane w szkołach podstawowych, po jednej w każdej gminie z obszarów wszystkich partnerów projektu. Jednocześnie każdy z partnerów zrealizował indywidualnie zadanie własne. Stowarzyszenie „Ostrzeszowska LGD” zakupiło dodatkowy zestaw edukacyjno-meteorologiczny do jednej ze szkół w Ostrzeszowie. Wszystkie dane z zamontowanych stacji pobierane były on-line w czasie rzeczywistym. Obrazowały jakość powietrza, temperaturę i wilgotność powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz prędkość wiatru. Odczyty umieszczane były na stronie internetowej Stowarzyszenia. Podjęte działania wpłynęły na wykreowanie pozytywnego wizerunku obszaru i miały wpływ na rozpoznawalność marki Stowarzyszenia. Koszt całkowity poniesiony przez LGD 77604,00 PLN.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Zakończenie realizacji strategii zostało zaplanowane na 2023 rok, ale przedłużenie okresu programowania spowoduje, że ostateczne rozliczenie wskaźników przeciągnie się w czasie. Dane GUS na 2021 rok pozwoliłyby na pozytywne rozstrzygnięcie kwestii wskaźników oddziaływania. W strategii zaplanowano skromny wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON (1%), a rzeczywisty wzrost wyniósł 23%. Podobnie w przypadku organizacji pozarządowych. Przewidywano wzrost liczby NGO na 10 tys. mieszkańców do 41, a w 2023 roku wskaźnik ten wzrósł do 44. Trudno podejrzewać, że trendy się odwrócą i wartości spadną do poziomu sprzed 6 lat, ale nie można tego wykluczyć. Dlatego osiągnięcie wskaźników oddziaływania zweryfikować należy po rozliczeniu się ostatniego z beneficjentów.

CEL OGÓLNY 1	Rozwój obszaru w aspekcie gospodarczym i społecznym przy zachowaniu ochrony środowiska i innowacyjności oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatu			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2016	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	sztuka	1522	1542	Dane statystyczne GUS
Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	sztuka	39	41	Dane statystyczne GUS

Ocena wpływu na kapitał społeczny

W opinii LGD to projekty grantowe są najlepsze do budowy kapitału społecznego. LGD pozyskują granty, a realizację poszczególnych zadań przekazują organizacjom pozarządowym. Dzięki temu pośrednictwu projekty bazują na współpracy i aktywizacji mieszkańców. W ten sposób docierają do ludzi, animują ich, razem wspólnie z nimi kreują pomysły i pobudzają ich do różnych inicjatyw. Kiedy organizacje pozarządowe dostają granty wtedy je to bardzo rozwija, a ich działalność pobudza innych. Aktywiści społeczni, liderzy skupiają się w stowarzyszeniach. Prowadzone działania infrastrukturalne również mają wpływ na budowanie kapitału. W miejscu, gdzie np. powstał nowy plac zabaw czy plac do ćwiczeń, daje mieszkańcom możliwość integracji lub szansę organizowania spotkań. W przyszłości LGD planuje również oferować granty dla organizacji pozarządowych.

Przedsiębiorczość

LGD ma 53 aktywne umowy o finansowanie działalności gospodarczej. Przedsiębiorcy są beneficjentem raczej luźno współpracującym z LGD. Przedsiębiorcy skupiają się przede wszystkim na zdobyciu dofinansowania, a potem na jego rozliczeniu. Również nie mają skrupułów, aby łatwo zrezygnować z grantu. Sytuacja taka jest niekorzystna dla innych osób, które chciałyby skorzystać z dotacji, a zwłaszcza niekorzystna jest dla LGD. Należy jednak stwierdzić, że wspieranie przedsiębiorców przyczynia się do rozwijania obszaru, w którym działa Stowarzyszenie. Dotyczy to zarówno dotowania podejmowania działalności gospodarczej, jak i wspierania rozwoju przedsiębiorców.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W tej perspektywie trudno było wspierać rozwój turystyki, gdyż obszar LGD nie jest terenem turystycznym, a możliwość wspierania agroturystyki była z niej wyłączona. Turystykę wspierano przez przyznawane małych grantów na promocję. Dzięki grantom zostało wydanych kilka folderów promocyjnych-informacyjnych. Ponadto dotacje zostały przyznane stowarzyszeniu działającemu na rzecz Biblioteki im. Stanisława Czarnika w ramach wspierania dziedzictwa kulturowego. Stowarzyszenie nie podjęło jeszcze decyzji odnośnie wspierania tych obszarów w przyszłości.

Grupy defaworyzowane

Z perspektywy czasu LGD stwierdza, że grupy defaworyzowane były dobrze zdefiniowane. Stwierdzono, że grupą defaworyzowaną są kobiety. W początkowym okresie kryteria lokalne oceny w zdecydowany sposób punktowały tę grupę. Aktualnie diagnoza jest jeszcze przeprowadzana przez LGD.

Innowacyjność

Kryterium innowacyjności budziło mieszane uczucia. Według LGD samo pojęcie było niejasno zdefiniowane. LGD przyjęło definicję i stosowało podejście, że innowacyjność danego pomysłu sprowadzona została do nowości przedstawianego pomysłu do obszaru, na którym działa Stowarzyszenie. Niektóre projekty starały się spełnić to kryterium. Dotyczyło to jednak tylko wybranych projektów. Generalnie kryterium innowacyjności trudne było do osiągnięcia i nie zawsze było istotne dla mieszkańców.

Projekty współpracy

W ocenie LGD narzędzie, jakim są projekty współpracy jest narzędziem bardzo dobrym. Realizowane projekty aktywizowały wszystkich, zarówno członków LGD, partnerów z projektu oraz mieszkańców. Strony współpracujące dużo korzystały ze współpracy, uczyły się wzajemnie od siebie, dzieliły się swoimi doświadczeniami. Nie było formalnych problemów podczas realizacji projektów.

Ocena funkcjonowania LGD

Współpraca LGD z gminami, układa się bardzo dobrze, między innymi wspólnie z gminami LGD uruchomiło punkty konsultacyjne w każdej gminie.

Według Stowarzyszenia współpraca z organizacjami pozarządowymi przebiega również dobrze. Obie strony mogą liczyć na siebie.

Przedsiębiorcy, którzy korzystają z dotacji nie nawiązują trwałej współpracy z LGD. Stowarzyszenie traktowane jest przez przedsiębiorców jako instytucje do sfinansowania prowadzonej działalności gospodarczej. Tylko nieliczni przedsiębiorcy mają regularny kontakt ze Stowarzyszeniem. Są to zazwyczaj ci, którzy działają w Radzie LGD.

LGD jest zadowolone ze swoich działań aktywizacyjnych i animacji na rzecz mieszkańców. Najbardziej znaczące działania aktywizacyjne są prowadzone podczas imprezy organizowanej cyklicznie - Festiwalu Pasztetników i Potraw z Gęsi. Festiwal ten jest powszechnie znaną i lubianą imprezą przez społeczność lokalną. Poza aktywizacją w ramach tej imprezy Stowarzyszenie nie dysponuje znaczącymi środkami na dodatkowe działania aktywizacyjne. Jednocześnie LGD bierze udział w imprezach lokalnych, na które otrzymuje zaproszenia. Zawsze stara się brać udział w takich sytuacjach.

Zdaniem LGD, zmiany, które wpłynęły by pozytywnie na prowadzenie przez nich działalności jest zmniejszenie „biurokracji” podczas prowadzenia projektów oraz naborów, a także więcej zaufania dla Stowarzyszenia i beneficjentów.

Ocena procesu wdrażania

LGD nie miało problemów z realizacją rzeczową i finansową. Były wprowadzane nieznaczne zmiany w planie rzeczowym w początkowej fazie realizacji LSR. Osiągnięto również I kamień milowy oceniany przez urzędników.

Procedury stosowane podczas składania wniosków były upraszczane z korzyścią dla beneficjentów. W związku z tym są one raczej przyjazne dla beneficjentów.

Wnioski są skomplikowane i obszerne, ale zawsze beneficjenci mogą liczyć na pomoc LGD.

Stosowane kryteria są odpowiednie. Istotny dla LGD był fakt by dobrze wpisywały się w LSR. Były one częściowo modyfikowane celem ich uproszczenia dla beneficjentów.

LGD stwierdza, że katalog wskaźników w LSR był skonstruowany właściwie.

Wartość dodana podejścia LEADER

Zdaniem Stowarzyszenia jego działania podejmowane na obszarze 7 gmin wpłynęły pozytywnie na mieszkańców oraz na organizacje i samorządy. Działania LGD pobudziły organizacje do działania poprzez wsparcie finansowe. Organizacje, które starają się o granty znają Stowarzyszenie, ale przeciętny mieszkaniec prawdopodobnie nie ma takiej wiedzy i nie zna Stowarzyszenia i jego działań.

Stowarzyszenie uważa, że produkty projektów uzyskiwane za pośrednictwem LGD są wykorzystywane raczej zgodnie z przeznaczeniem. Infrastruktura, która powstaje w ramach grantów będzie używana przez wiele lat przez mieszkańców. Jej wykorzystywanie jest również zależne od właścicieli danych obiektów. To właściciel ma wpływ na sposób wykorzystywania danej infrastruktury.

To, że dane projekty są efektem działań LGD jest raczej wiadome mieszkańcom. Większości przedsięwzięć towarzyszą tablice lub plakaty informujące, że dany projekt prowadzony był przez lub we współpracy z LGD. To wynika z umowy na granty. Stowarzyszenie przykładu do odpowiedniego oznakowania dużą wagę.

Oferta Stowarzyszenia w pełni odpowiada na potrzeby mieszkańców. Wśród organizacji pozarządowych zawsze jest duże zainteresowanie grantami. To oznacza, że były one dobrze zdefiniowane.

Trudno jest stwierdzić czy projekty realizowane przez Stowarzyszenie były komplementarne wobec siebie. Występowała raczej spontaniczna komplementarność niż był to efekt zaplanowany.

LGD jest zadowolona ze współpracy z Urzędem Marszałkowskim. Problemem są długie terminy analizowania wniosków.

Sieć LGD funkcjonuje bardzo dobrze. Są organizowane cykliczne spotkania, które stanowią dużą korzyść dla przedstawicieli LGD, prowadzona jest regularna współpraca. Jest to dobre narzędzie pracy i wsparcia prowadzonych działań przez LGD.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem trzech sektorów. Gminy nie płacą zwyczajowych składek, ale udzielają pożyczek na cały okres realizacji strategii co daje Stowarzyszeniu stabilniejszą sytuację finansową. Samorządy posiadają stabilną strukturę, mają do dyspozycji dobrze zorganizowane biura i wykwalifikowanych pracowników. Gminy korzystają z dostępnych w LGD funduszy, ale traktują Stowarzyszenie jako kolejną platformę współpracy. Drugim filarem Partnerstwa są organizacje pozarządowe. Przede wszystkim dzięki projektom grantowym sektor społeczny jest silnie obecny w funkcjonowaniu Stowarzyszenia. Przedsiębiorcy widzą współpracę z LGD partykularnie. Zdobyć dofinansowania powoduje aktywność przedstawicieli biznesu, ale maleje ona zaraz po końcowym rozliczeniu operacji. Rolą LGD powinno być znalezienie odpowiedniej formy aktywizacji i angażowania przedsiębiorców w funkcjonowaniu, zwłaszcza, że LGD ma doświadczenie we współpracy z partnerami biznesowymi.

Wskaźniki zaplanowane w LSR oraz odpowiadający im budżet realizowane są sprawnie i terminowo. Nabory ogłaszane są systematycznie i nie występują problemy z liczbą chętnych do pisania wniosków i ubiegania się o dofinansowanie. Jednak poważnym problemem jest czas upływający od złożenia wniosku do podpisania umowy, a w konsekwencji realizacji operacji i jej rozliczenia. Było to problemem wnioskodawców nawet w stabilnych czasach początku realizacji strategii, ale obecnie, w czasach inflacji, nabiera szczególnego znaczenia. Beneficjenci realizują swoje wnioski w diametralnie różnych warunkach niż je tworzyli. W większości przypadków niezbędne jest aktualizowanie kosztorysów i cen materiałów i maszyn. Powoduje to zwiększenie ryzyka niezrealizowania operacji, a problem dotyczy nie tylko przedsiębiorców ale i samorządy. Trudno tu o rekomendację na poziomie LGD, ale bez zmiany tempa weryfikacji wniosków w Urzędzie Marszałkowskim zagrożone może być pełne wykorzystanie dostępnych w LGD funduszy.

Rada Stowarzyszenia „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania” jest zapracowanym organem. Mimo wsparcia pracowników biura wysiłek merytoryczny oraz administracyjny jest dla członków Rady sporym wyzwaniem. Dodatkowo członkowie Rady pełnią ważną rolę społeczną, reprezentują środowisko lokalne z obszaru swojej gminy, ale są również przedstawicielami LGD w swoich gminach. Planując działania animacyjne i promocyjne Stowarzyszenie zwykle polega na członkach Rady i liczy na ich wsparcie. Najważniejszym narzędziem pracy członków Rady są lokalne kryteria wyboru. To od jakości kryteriów zależy czy jest możliwe wybranie do dofinansowania najlepszych wniosków. Rekomendacją dla LGD powinna być szczególna dbałość o jakość kryteriów wyboru operacji jako najważniejszego narzędzia Rady.

Mimo, że biuro LGD nie jest organem stowarzyszenia to zajmuje się właściwie wszystkimi aspektami funkcjonowania Partnerstwa. Przede wszystkim ogłasza, organizuje i przeprowadza nabory wniosków. Wspomaga Radę w ocenie i wyborze operacji,

przygotowuje dane do podejmowania decyzji przez Zarząd. Dbą o jakość wniosków poprzez szkolenia i doradztwo, komunikuje się z wnioskodawcami i członkami Partnerstwa. Dużo wysiłku i czasu pracy poświęcane jest grantom, gdzie wsparcie rozpoczyna się do naboru, a kończy przy rozliczeniu i kontroli. Ocena tej pracy dokonana przez wnioskodawców oraz przedstawicieli gmin partnerskich jest bardzo wysoka. Pozytywne opinie dotyczyły zarówno kwestii merytorycznych jak i przyjaznego podejścia i wysokiej kultury w kontaktach z wnioskodawcami. Dla utrzymania wysokiej jakości działań oraz dobrych opinii o LGD niezbędne jest docenianie wkładu w ten proces pracowników biura zarówno w wymiarze szkoleniowym, dotyczącym atmosfery i warunków pracy jak i w wymiarze finansowym.

Ograniczeniem w jeszcze pełniejszym udziale LGD w budowaniu potencjału lokalnego są przepisy i ograniczenia biurokratyczne. Procedury i dokumentacja, mimo że nie stanowi już większych trudności merytorycznych to wciąż ogranicza zasoby pracownicze, które mogłyby być wykorzystane w bardziej produktywny sposób. O ile same procedury określane są z perspektywy pracowników bura jako łatwe i przyjazne, to wywiady z wnioskodawcami dają mniej pozytywny obraz. Długość wniosków, liczba załączników, uzasadnień sprawia, że wnioskodawcy nie czują się komfortowo w procesie aplikowania (mimo wysoko docenianego wsparcia ze strony pracowników). Uproszczenie dokumentacji to kolejna rekomendacja, której nie można pominąć, a nie jest kierowana bezpośrednio do LGD. Po stronie LGD warto również rozważyć zastosowanie, w kolejnym okresie programowania, zastosowanie elektronicznych form ułatwienia pracy z dokumentacją.

Uwzględnienie w obecnie realizowanej strategii projektów grantowych w znaczący sposób wpłynęło na uczestnictwo sektora społecznego w działaniach LGD. Zaangażowanie i wsparcie organizacyjne kierowane do organizacji pozarządowych, daje pozytywne efekty. Granty powodują, że LGD jest dla organizacji pozarządowych atrakcyjnym partnerem. Intensywność działań animacyjnych jest wysoka, ale mieszkańcy wyraźnie wskazują na potrzebę szerszej aktywności LGD w życiu regionu. Warto rozważyć nowe przedsięwzięcie, które byłoby ważnym czynnikiem promocyjnym Stowarzyszenia.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1.	Procent ankiet z poszczególnych gmin.....	12
Wykres 2.	W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	19
Wykres 3.	W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?	20
Wykres 4.	Ocena gminy na wymiarach	21
Wykres 5.	Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy.....	22
Wykres 6.	Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	23
Wykres 7.	Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?.....	23
Wykres 8.	Powody zmiany miejsca zamieszkania	24
Wykres 9.	Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	24
Wykres 10.	Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	25
Wykres 11.	Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	25
Wykres 12.	Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	26
Wykres 13.	Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?	26
Wykres 14.	Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?	27
Wykres 15.	Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	27
Wykres 16.	Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD	28
Wykres 17.	Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach	28
Wykres 18.	Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?	29
Wykres 19.	Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	30

Wykres 20.	Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	30
Wykres 21.	Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	31
Wykres 22.	Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:.....	31
Wykres 23.	Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	32
Wykres 24.	Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	32
Wykres 25.	Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	33
Wykres 26.	Czy zna Pan/i Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”?.....	36
Wykres 27.	Realizacja finansowa w PLN – stan na 31.12.2021 r.	40
Tabele		
Tabela 1.	Ludność ogółem	14
Tabela 2.	Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym.....	14
Tabela 3.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	15
Tabela 4.	Wskaźnik obciążenia demograficznego	15
Tabela 5.	Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych)	16
Tabela 6.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	16
Tabela 7.	Podmioty gospodarki narodowej ogółem.....	16
Tabela 8.	Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności	17
Tabela 9.	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym... ..	17
Tabela 10.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	18
Tabela 11.	Bezrobotni zarejestrowani ogółem	18
Tabela 12.	Doradztwo w liczbach	34
Tabela 13.	Spotkania organów LGD	35
Tabela 14.	Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.....	38

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radą LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władarze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania LGD

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania programu oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Prezes LGD

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				

2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						
3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						
5.	prowadzenie działań informacyjnych i						

	promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? **Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijały się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

--

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu infrastruktury						

	drogowej						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
5.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
6.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
7.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty

3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Miasto i Gmina Ostrzeszów
2. Miasto i Gmina Mikstat
3. Miasto i Gmina Grabów nad Prosną
4. Gmina Doruchów
5. Gmina Kraszewice
6. Gmina Czajków
7. Gmina Kobyla Góra
8. Inna gmina

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 24 lat
3. od 25 do 34 lat
4. od 35 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, związek zawodowy, klub sportowy)
3. Przedsiębiorcą
4. Członkiem środowiska (grupy) bez osobowości prawnej (koło gospodyń wiejskich, zespół ludowy, koło wędkarskie, koło hobbystów i inne)
5. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury, zakład opieki zdrowotnej)
6. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnim roku warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty						

	kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					

5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitetu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafię wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogą rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. 6. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

9. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

10. 8. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem

3. Trudno powiedzieć
4. Nie

11. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby przed 34 rokiem życia
13. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby po 50 roku życia
14. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez kobiety
15. Działania ułatwiające założenia i prowadzenia działalności gospodarczej

13. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie „Ostrzeszowska Lokalna Grupa Działania”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

14. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

15. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

16. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności

2. Osoba pełnosprawna

18. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

19. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

20. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 24 lat
3. 25-34 lat
4. 35-50 lat
5. >50 lat

21. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Miasto i Gmina Ostrzeszów
2. Miasto i Gmina Mikstat
3. Miasto i Gmina Grabów nad Prosną
4. Gmina Doruchów
5. Gmina Kraszewice
6. Gmina Czajków
7. Gmina Kobyla Góra
8. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut